

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocencova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Rusija in Nemčija

Ze dolgo ni nobena doba prinesla toliko novega, toliko naglih sprememb v orientaciji Evrope, v grupaciji njenih sil, kakor zadnja leta. Evropa kaže danes politično strukturo, ki je bistveno različna od one pred nekaj leti. Pa še vedno ni mogoče reči, da se je razmerje med velikimi državami že do kraja pojasnilo, da se je že zadostno razčistilo in da imamo že dokončno razporedbo, v kolikor je seveda sploh mogoče govoriti o čem dokončno veljavnem v diplomatskem področju. Od odgovora na to vprašanje je v veliki meri zavisno, kako se bodo obnesle doslej dosežene zveze in koliko se sme zidati na stabilnosti dosedaj sklenjenih paktov ter obveznosti in varnosti, izvirajočih iz njih.

Kakor kažejo zadnja leta, je politična usmeritev Rusije še najbolj sposobna sprememb. Brez pretiravanja se more reči, da se je razvila najmanj prirodno, najmanj v skladu z notranjo situacijo. Saj je Moskva dolgo gradila svojo pozicijo v nasprotju z domala vsem evropskim političnim sistemom, ki je v njem imela eno samo zaslobo. eno zvezo, namreč zvezo z Nemčijo predhiterjevske ere. Preorientacija ruske politike se je izvršila pod vtisom velikega preobrata, ki ga je prinesla zmaga hitlerizma, zlasti pa z izredno vehemenco izvedenim afront hitlerjevske Nemčije zoper Moskvo.

Ravno v tej zvezi pa se ponavljajo vesti, ki so prav gotovo med najinteresantnejšimi za Evropo. Mislimo s tem vesti, da se pripravlja revizija odnošajev med Berlinom in Moskvo. Že več mesecev je od tega, kar se je pojavil napredek skromen članek v londonskih »Times«, kjer se je razpravljalo povsem brezpriznično, kako bi se mogli v bodoče spremeniti odnošaji, sedaj tako sovražni, med Nemčijo in Rusijo. List je opozoril, kako je kljub silnemu sovravnemu razpoloženju in naravnost presenetljivo agresivnemu značaju na primer nürnberške ideološke vojne napovedi ostalo še vedno trgovinsko razmerje med obema državama izredno živahno in kako še vedno Nemci ogromno izvažajo v Rusijo.

Odtlej se je pojavilo v velikih zapadnoevropskih listih še več podobnih razmotiranj, ki so skoro vsa prihajala do zaključka, da ni tako nemogoče, da bi živahnim trgovinskim stikom sledili tudi drugačni, bolj politični odnošaji. Nekoliko kasneje so se oglašili celo bolj konkretni oznanjevalci novic trdeč, da je med nemško in sovjetsko vojsko posebno mnogo simpatij, ki da so šle celo že preko čustvene osnove, tako da so med prav važnimi faktorji oborožene sile obeh strani že začeli stiki, ki pripravljajo novo orientacijo. Energični demantiji z obeh strani so sicer dosegli, da se je politična javnost postavila v bolj kritični odnošaj, toda povsem utihnilo podobne vesti vendar niso.

Demantijem ni bilo težko vzbuditi dvome v aktualno veljavnost takih in podobnih napovedi. Zakaj ni še dolgo od onega znamenitega nürnberškega hitlerjevskega zboru, na katerem se je s tolikim poudarkom postavil za program neizprosni boj zoper boljševizem. Težko si je misliti, da bi se mogel tako poudarjeni in agresivni program, dasi si je privzel defenzivno formulo, že po nekaj mesecih zamenjati s kompromisom, ki naj bi vodil celo do očitne zveze z državno, temeljeno na političnem sistemu, proglašanjem za najnevarnejšo nevarnost celotni Evropi. Bolj kakor v demantijih bi torej smeli v nürnberških sklepih gledati načelno negacijo možnosti nemških teženj po zblizanju s sovjeti.

Priznati pa je treba, da ni brez smisla in upravičenosti oni ugovor demantijem, ki je opozarjal, da je Berlin že enkrat napravil tak orjaški politični zaokret, ki se je zdel še malo poprej nemogoč. S tem je bil mišljen nenadni pakt s poljsko pred štirimi leti, pakt, ki je pomenil prelom z vso dotlej nemško in hitlerjevske ter celo osebno Hitlerjevo politiko napram Poljski. Nemško nacionalno gibanje je smatralo dotlej poljske meje za najbolj nestabilne in ekspanzije Nemčije na račun Poljske za najbolj aktualno stremeljenje. Saj je celo evropski zapad pod vtisom te revizionistične kampanje zaskrbljeno računalo, da je poljsko-nemška meja najbolj nevaren smodnik za vso Evropo. Zgodilo pa se je ravno obratno: sklenil se je pakt, ki je v obliki desetletnega premirja odstranil ta smodnik.

Ob podobnem preokretu nemške politike glede Rusije bi se položaj rakja še nadalje temeljito izboljšal, tako temeljito, da bi to moglo postaviti na glavo celokupno situacijo v Evropi. Gotovo nima pomena, da bi danes razglabljali o tem; nemara pa vseeno ni odveč opozoriti, kako se je tolmačila francosko-sovjetska zveza. Francija je hotela s svojo obliko prijateljskega in zavezniškega pakta prehiteti Nemčijo ter onemogočiti, da ne bi Berlin izvedel podobne zveze.

Ni brez cene opozoriti še na ono tolmačenje, ki se je pojavilo v zvezi z alarmantnimi vestmi o prvih novih stikih med Moskvo in Berlinom. Ko se je

NOV POLOŽAJ NA ZAPADU RAZGIBANOST NA VZHODU

Pariška sodba o italijansko-nemškem sodelovanju ter italijanskih pobudah po beneški konferenci — Na zapadu se položaj čisti

Pariz, 28. aprila. b. Dasi je francosko časopisje še vedno polno komentarjev o francosko-angleški izjavi Belgiji in posebej posebno pozornost razmotiravanju verjetnih posledic novega belgijskega položaja v zvezi z vprašanjem zapadnega pakta, kaže obenem največje zanimanje za številna diplomatska potovanja in nove politične akcije v srednji in jugovzhodni Evropi, sprožene na osnovi povečane vzporedne aktivnosti Italije in Nemčije.

Dobro informirani publicisti presojaajo v splošnem najnovejšo razgibanost v srednjeevropskem prostoru s širših evropskih vidikov in v neposredni zvezi z naporom Italije in Nemčije, da bi si s posebnimi sporazumi z državami vzhodne črte Rim—Berlin utrdili svoj položaj nasproti Franciji in Angliji. V svojih komentarjih pa smatrajo še vedno za Ahilovo peto italijansko-nemškega sodelovanja Avstrijo. Schuschniggova reakcija na znani Gaydov članek jim služi v dokaz, da se Mussolini ni še v celoti posvečala pridobitvi Avstrije za vlogo takozvane »mrtve straže« med italijanskim in nemškim vplivnim območjem, kar naj bi bilo prvi korak k popolni izolaciji Češkoslovaške; in to navzlic temu, da je hotel pomiriti avstrijsko zaskrbljenost za lastno samostojnost z novim adutom, ki si ga je bil preskrbel še pred Schuschniggovim prihodom v Benetke. Ta adut naj bi bila pogodba z Jugoslavijo, ki naj bi se bila pridružila italijanskemu jamstvu avstrijske neodvisnosti.

Avstrijski problem še vedno v ospredju

»Echo de Paris« izraža dvome, da bi se v najbližnji bodočnosti nemškimi in italijanskimi državnikom posrečilo, najti primeren kompromis glede Avstrije; edino pogodbeni kompromis pa bi zares lahko za daljšo dobo jamčil nemoteno italijansko-nemško sodelovanje v srednji in jugovzhodni Evropi. Pa še v tem primeru ni nastalo vprašanje, ali razpolagata Italija in Nemčija z zadostnimi sredstvi, da bi mogli dalje časa voditi diplomatsko bitko z namenom zadostne utrditve svojih pozicij nasproti Franciji in Angliji. Že skupna francosko-angleška izjava v Bruslju dokazuje, da povečana aktivnost obeh dinamičnih velesil ni sili tudi obe demokraciji velesil k čim tesnejšemu sodelovanju. Tudi glede Belgije se v Rimu in Berlinu motijo, ako mislijo, da so se zaradi priznanja belgijske avtonomnosti na mednarodnem področju zrušile prijateljske vezi, ki še nadalje spajajo Pariz in London z Brusljem, kakor to posebno zgovorno dokazujejo Edenovi razgovori z belgijskimi državniki.

Najnovejši načrti Italije in Nemčije

Glede na bližnje namene Italije in Nemčije v srednji in vzhodni Evropi zbujajo pozornost zlasti poročila rimskih dopisnikov pariških listov. Posebno zanimiv je dopis Paula Gentizona, stalnega rimskega dopisnika oficijoznega »Tempsa«, ki pripisuje veliko važnost razgovorom, ki jih je imel italijanski zunanji minister grof Ciano z nekaterimi tujimi diplomati pred svojimi odhodom v Tirano. V skupni avdienci v palači Chigi je namreč sprejel nemškega poslanika, madžarskega in jugoslovenskega opolnomočenega ministra, s katerimi je ostal v daljšem razgovoru. Verjetno je, da jih je podrobno informiral o beneških razgovorih med italijanskimi in avstrijskimi državniki. Te informacije so se zdale Ciano potrebnje iz več razlogov. Madžarsko je bilo treba obvestiti o poteku beneških razgovorov na osnovi samih rimskih protokolov, ki določajo medsebojne konsultacije vseh treh držav; Nemčijo zaradi dogovora z dne 25. oktobra lanskega leta, Jugoslavijo pa na osnovi najnovejšega beograjskega sporazuma, ki istotako predvideva nekakšno vzporednost italijanskega in jugoslovenskega zadržanja nasproti mnogim evropskim dogodkom. Z madžarskim poslanikom se je razen tega posvetoval glede priprav za skorajnji obisk italijanske kraljevske dvojice v Budimpešti.

Nenapadalni pakt z Madžarsko

Na podlagi informacij iz diplomatskih krogov v Rimu je Gentizon mnenja, da Italija z vso resnostjo pripravlja zblizanje med Madžarsko na eni ter Jugoslavijo in Rumunijo na drugi strani. Da bi to del sporazumov čim prej prišlo, priporoča Italija Madžarski, naj se odreče slehernemu poudarjanju revizionističnih zahtev, glede katerih naj se ne pusti zamesti od nevarnih improvizacij, temveč naj se oprle tudi v tem vprašanju zdravega političnega realizma, kakor je to Nemčija storila na-

pram Poljski v kočljivem vprašanju poljskega koridorja. Italija skratka želi, da bi Madžarska odbila sleherni agresivno ost svoj revizionistični propagandi, in to vsaj toliko časa, dokler bi to zahtevale nove razmere. Revizionizem naj bi bil za Madžarsko samo teoretično načelo. Le pod pogojem bi lahko Italija od Jugoslavije in Rumunije dosegla priznanje madžarskih zahtev glede enakopravnosti v oboroževanju in glede jamstev o zaščiti madžarskih manjšin.

Ako bi bila Beograd in Bukarešta s to ureditvijo zadovoljna, bi ne bil več med navedenimi državami izključen nenapadalni pakt, ki bi se izognil kočljivemu vprašanju madžarskega revizionizma. V tem primeru bi po italijanskem mnenju pristala na ta načrt tudi Nemčija, ki je bila do nedavnega še zelo občutljiva nasproti vsaki italijanski akciji v Budimpešti. Uresničenje teh zamisli bi seveda pomenilo novo potrditev dosedanjih domnev o popolni skladnosti političnih in gospodarskih direktiv Italije in Nemčije v srednji Evropi.

Pogoj italijanskega umika iz Avstrije

Razdelitev vsega srednjeevropskega prostora v italijansko in nemško vplivno območje bi se tako pokazala v vedno bolj in bolj konkretni luči. Zamisel novega političnega reda v vsem tem evropskem predelu bi na ta način postala stvarnost. Le v tem primeru bi se seveda Italija zares lahko odrekla svojem dosedanjemu vplivu na Dunaju, ker bi izgubo avstrijskega vplivnega območja izdatno nadomestila s povečanimi akcijami v vseh ostalih podunavskih in balkanskih državah južno Dunava samega, in to s pristankom Nemčije, ki bi se usidrala v Avstriji.

Račun brez Nemčije

Italijanski račun se za sedaj zdi še vedno — račun brez krčmarja, račun brez Nemčije. Vendar si v tem pogledu v Rimu v zadnjem času ne delajo več prevelikih skrbi, ker računajo v vseh svojih najnovejših diplomatskih potezah z važnim psihološkim momentom, ki igra veliko vlogo v vseh prestolnicah srednjeevropskih držav. Ta moment je po italijanskem mnenju enako močan odpor vseh srednjeevropskih narodov proti znani nemški eks-

Delbos o Benetkah

Francija zaupa Schuschnigg, ki nikakor ne misli kapitulirati

Pariz, 28. aprila. b. O včerajšnji seji vlade se doznavajo, da je zunanji minister Delbos podal svojim kolegom izrpen ekspozé o zunanje-političnem položaju, v katerem se je še posebej dotaknil položaja v srednji Evropi v zvezi z nedavno konferenco italijanskih in avstrijskih državnikov v Benetkah, nadalje razgovorov angleškega zunanje ministra Edena v Bruslju ter kapitulacijske konference v Montreuxu. Jutri popoldne bo zunanji minister Delbos podal daljši zunanje-politični ekspozé v zunanje-političnem odboru parlamenta. Njegove izjave se pričakujejo z velikim zanimanjem.

Današnji »Temps« še bolj podčrtava v svojih poročilih na prtlje med avstrijskim in italijanskim stališčem glede ureditve srednjeevropskih vprašanj. Dejstvo je, piše list, da sta Mussolini in grof Ciano natanko informirala generala Göringa o

panziji na eni ter boljševiški akciji na drugi strani. Sredi med obema ekspanzijskima središčema se bodo države srednje Evrope, tako sodojo v Italiji, slej ali prej naslonile na Rim, ki se ga manj boje kakor Berlina in Moskve.

To bi Italiji čisto novanovo odprlo veliko področje njene aktivnosti v vsej srednji Evropi in posebno na Balkanu, s čimer bi si končno zavarovala svoj hrbet za mirno zasledovanje ciljev svoje pomorske ekspanzije. Tedaj bi se lahko tudi v Parizu in Londonu postavila obema zapadnima velesilama ob stran kot enakovredna mednarodna sila.

Tako se — po eni ali drugi poti — vse italijanske in nemške podrobnosti akcije v tem ali onem predelu Evrope končno le vračajo na osrednji evropski problem: ureditev razmerja evropskih velesil, glede katerega naj bi zapadni pakt pomenil prvi korak. Male države so v tej igri samo predmet medsebojnega izigravanja, pa naj bo to na evropskem zapadu ali na evropskem vzhodu.

Durango še ni padel

Čeprav je to važno mesto skoro popolnoma obkoljeno, ga Baski še vedno krčevito branijo

Pariz, 28. aprila. br. Šele danes se je po verodostojnih poročilih ugotovilo, da zmaga generala Molla ni tolikšna, kakor so nacionalisti sprva poročali. Mesto Durango, ki je prav za prav ključ do Bilbaa, je še vedno v posesti baskovskih čet, čete generala Molla si še teden dni zamaž prizačevajo, da bi se polastile tega najvažnejšega križišča. Posrečilo se jim je, da so prodrlje baskovsko fronto pri Elbaru, toda njihovo prodiranje je ustavljeno, ker vladne čete še vedno drže Durango. Res so sprednje straže že pred tremi dnevi vrle do predmeta, toda še istega dne so jih Baski pregnali in vsi npadli na mesto so se doslej razbili ob silnem odporu Baskov. General Molla se je moral sedaj odločiti za obleganje in zdi se, da bo iz Duranga nastal nov Alcazar. Mesto je že skoraj popolnoma obkoljeno, vendar pa še niso presekane vse zveze z zalejem. Ker so bile v mestu nakopičene velike zaloge živil in municije ter drugih vojnih potrebščin, se more posadka, ki ima dobro vodstvo, še dolgo uspešno braniti. Dostoj je general Molla pri svoji že 100 dni trajajoči ofenzivi napredoval samo za 45 km, tako da je do Bilbaa še precej daleč.

Sedaj so se zvezele tudi podrobnosti o bombardiranju Guernice. To je sveto mesto Baskov, popolnoma neutrujeno, brez vsakih vojaških objektov. Želeč za vsako ceno izvojevati uspeh, Francove čete niso priznale niti temu svetistiški katoliški Španiji. Brez vsakega tehtnega vojaškega razloga so obsuli s točo granat in bomb to mesto, v katero se je zateklo mnogo žensk in otrok iz drugih krajev, domnevajoč, da bodo francovi, ki se hvalijo, da branijo vero, temu svetemu kraju gotovo priznale. Mesto je v razvalinah. Francova letala so metala bombe na bežeče ženske ter otroke. Na sličen način so francoski osvojili tudi Elbar, ki še vedno gori, ker ogromnega požara zaradi vetra ne morejo pogasiti. Od cvetnega mesta bo ostalo samo ogromno pogorišče.

Zdi se, da čaka globoka usoda tudi Madrid. Danes so mesto ves dan obstreljevali. Celi del mesta so že v razvalinah. Število žrtev civilnega prebivalstva neprestano narašča. Vlada je zaradi tega odredila, naj se vse civilno prebivalstvo odstrani iz mesta, kar pa je lažje rečeno, kakor storjeno, ker primanjkuje prevoznih sredstev. Razen tega begunci tudi niso varni pred bombardiranjem iz Francovih letal. Po doedanjih uradnih ugotovitvah je bombardiranje mesta zahtevalo samo v zadnjih 14 dneh nad 250 mrtvih in nad 1000 ranjenih.

skepos napovedi, da dobiava rdeča armada čim dalje večji vpliv na račun politikov, ostane še vedno marsikatera možnost, ki si obeta korist od nadaljnjega notranje borbe v Rusiji. In v Berlinu, kjer poročevalska služba gotovo ni slabo urejena, gotovo ne bi bili zadnji, ki bi si skušali opomoči o priliki kakih premikov v Moskvi.

Nemara so tako tolmačenja preurajena. Toda tudi britanska poročevalska služba ni med slabimi, in vesti o pripravljajočih se spremembah v odnošaju med Nemčijo ter Rusijo kaže imeti vendarle vsaj v rezervi verjetnosti. Saj se na tem področju skrivajo za Evropo ogromne možnosti.

Po poročilu, ki ga je izdal nocoj madridski obrambni odbor, je bil danes večji spopad le v odseku pri Carabanchelu, kjer so vladne čete zavzele važne postojanke na protinike, na vseh ostalih frontah pa je bil relativen mir.

Položaj pred Bilbaom

Pariz, 28. aprila. o. Po vesteh agencije Radio prodira general Molla proti morju in proti Bilbaa zelo opretno, ker se boji, da bi zašel v zasedo. V glavnem se je sedaj nacionalistična ofenziva usmerila proti cantabrijski obali, kjer se Baski pred nacionalisti umikajo iz kraja v kraj.

V Bilbau je včeraj glavni odbor komunistične stranke sklenil, da bodo komunisti Bilbao prej zažgali, kakor pa ga prepustili generalu Mollu. Vest o njegovih sklepkih je povzročila silno vznemirjenje v mestu.

Na drugi strani je baskovska vlada zagrozila, da bo prekinila svoje odnošaje z Valencijo in Barcelono, ker ji v poslednjih 48 urah niso poslali nikakih ojačenj.

Mestem Eibar še vedno gori. Požar so povzročila nacionalistična letala, ki so ga etrašno razdejala. Več lo ljudi je baje zgorelo. Nacionalisti se zamaž trudijo, da bi požar vsaj omejili. Ogenj se je že razširil na poslednje hiše. Prav tako so nacionalistična letala bombardirala tudi Durango.

Nacionalistične sile prodirajo sedaj preko Marquine, ki so jo enoči zavzele, davi so posamezni oddelki osvojili razne strateške postojanke, 4 km severno od lega kraja.

Drugi nacionalistični oddelki so sedaj zbrani pred Durangom, čigar usoda je morda že zapečatena. Položaj je za Basko tem težji, ker so nacionalisti doslej premagali vse glavne terenske ovire in se jim za Durangom nekako odpirajo vrata v Bilbao. Predsednik baskovske vlade je glede na ta

položaj pozval vse Basko, naj zastavijo vse svoje sile, da odvrnejo katastrofalno nevarnost, ki preti njihovi deželi. Položaj ni več kritičen, temveč usoden.

Doslej 300.000 žrtev

Pariz, 28. aprila. br. Po verodostojnih poročilih baskovske vlade in francoscev je padlo v zadnji ofenzivi na tej fronti nad 19.000 vojakov. Število neposrednih vojnih žrtev na španskih frontah je s tem naraslo že nad 100.000, pri čemer niso vštete žrtve obstreljevanja in bombardiranja mest v zaledju, kjer je število smrtnih žrtev dseglo prav tako pretesiljeve številke. Nacionalisti cenijo število smrtnih žrtev državljanske vojne v zaledju skupno z onimi, ki so bili obsojeni na smrt od naglih sodišč, na okrog 200.000. Potemtakem je državljanska vojna v Španiji zahtevala doslej že nad 300.000 smrtnih žrtev.

Nove Francove grožnje

London, 28. aprila. br. Veliko ogorčenje v vsej angleški javnosti so izzvale vesti, da je general Franco po brezičnji poti znova zagrozil vsem trgovskim ladjam, namenjenim v Španijo, da jih bodo njegove vojne ladje brezobzirno obstreljevale, če se ne bodo na poziv takoj ustavile in sledile v označeno luk, kjer bodo pregledali njihov tovor. Ker je general Franco doslej oplenil še vsako ladjo, ko jo je zajel, so prepričani, da hoče na ta način poceni priti do živil in vojnih potrebščin. Zastopniki angleške trgovske mornarice so se znova obrnili na vlado z zahtevu, naj energično nastopi proti temu modernemu piratstvu ter angleške trgovske ladje čim bolj zaščiti. Mornariški minister je zagotovil, da bo izdal vojnim ladjam strog nalog, naj brezobzirno nastopijo proti vsaki španski vojni ladji, ki bi na širokem morju ovirala svoj obhod promet.

Grof Ciano v Tirani

Nadaljnja konsolidacija konstruktivnega miru in sodelovanja na Balkanu

Tirana, 28. aprila. k. Italijanski zunanji minister grof Ciano se je danes z letalom pripeljal v Tirano. V njegovem spremstvu so opolnomočeni ministri Buti, nekateri višji funkcionarji zunanjeja ministrstva ter skupina italijanskih novinarjev. Na letališču so grofa Ciana sprejeli ministrski predsednik Kotta, zunanji minister in večja skupina albanskih političnih osebnosti. V Albaniji namerava ostati do petka.

Albanski tisk toplo pozdravlja grofa Ciana ter poudarja italijansko-albansko prijateljstvo, hvalečnost albanskega naroda za doseganje italijanske subvencije in občo gospodarsko pomoč, ter opozarja končno na to, da italijanska tržišča skoro docela absorbirajo albanski izvoz.

Povečana aktivnost Italije v Albaniji

Pariz, 28. aprila. p. O misliji italijanskega zunanjeja ministra Ciana v Tirani so se danes v pariških listih pojavile zanimive podrobnosti. Italija namerava odeslej še bolj izrpeno izkoristiti albanske prirodne zaklade, obenem še povečati svoj vojaški vpliv v Albaniji in dodeliti albanski vojski na novo večje število italijanskih vojaških instruktorjev. Povečano aktivnost Italije v Albaniji spravlja, o francoski listi v zvezi z razvojem dogodkov v jugovzhodni Evropi.

„Piccolove“ informacije o beograjskem razpoloženju

Trst, 28. aprila. k. Glede na Cianoov obisk v Tirani je »Piccolo« danes objavil nove Nordijske beležke o razpoloženju, ki je zavladalo v Beogradu sprito transihski razgovorov. V svojem poročilu pravi Nordio, da so bili tuji opazovalci naravnost presenečeni, ker v Beogradu tako mirno zro na tiranski sestanki, in da si to se-daj tolmačijo kot nov dokaz velikega pomena italijansko-jugoslovenskega sporazuma. Okoliščina, da Albanija ni več razlog za razna sumničenja in spore med Rimom in Beogradom, pomeni vsekakor konec dolge dobe nesloge in sovraštva med temi tremi jadranskimi državami. V Beogradu vedo, da je Italija po jugoslovensko-italijanskem sporazumu implicitno jamčila tudi za varnost jugoslovensko-albanskih mej, odkoder je vse doslej grozila nevarnost vsej Južni Srbiji. Ciano bo sedaj lojalno informiral tiranske odgovorne faktore o rezultatih beograjskega sporazuma. V Beogradu smatrajo s prav tako lojalnostjo ta njegov posej za znamenje nadaljnje konsolidacije konstruktivnega miru in sodelovanja v tem delu Balkana.

Nemčija in priznanje belgijske nevtralnosti

Konkretna pogajanja z Belgijo v smislu Hitlerjeve izjave o načelnem priznanju nevtralnosti

London, 28. aprila. k. Listi tudi danes obširno poročajo o Edenovi misli v Bruslju. Po informacijah, ki jih je objavila »Morning Post«, namerava nemška vlada sedaj načeti konkretna pogajanja z Belgijo v smislu načelne Hitlerjeve izjave o nemškem priznanju belgijske nevtralnosti. Nemčija je pripravljena jamčiti za varnost in integralnost belgijskega ozemlja le, če se Belgija docela umakne iz Društva narodov in sklene z Nemčijo posebno pogodbo, s katero bi se določile za obe državi enake obveznosti in pravice v odnosu napram Angliji in Franciji.

Drugi listi poročajo, da so se med Londonom in Berlinom že pričeli razgovori, da bi tudi Nemčija s povsem enako izjavo, kakor sta francoska in angleška, priznala in jamčila za belgijsko nevtralnost.

Ugoden odmev Edenovih razgovorov v Londonu

London, 28. aprila. br. Ves današnji londonski tisk se bavi z razgovori, ki jih je imel zunanji minister Eden v Bruslju z belgijskimi državljani. Listi pozdravljajo Edenov uspeh in vidijo v tem pričetek novih vseevropskih pogajanj, ki naj končno

razčistijo mednarodne odnose, utrdijo evropski mir in ustvarijo obenem pogoje za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje vseh narodov in vseh držav. »Daily Telegraph« naglašja, da je Eden prinesel iz Bruslja dragocena zagotovila, ki dajejo jamstvo, da v pogledu Belgije ne more biti do nikakega presenečenja.

Zeelandova misija v evropskih centrih

Bruselj, 28. aprila. k. Sedaj po zaključku razgovorov z angleškim zunanjim ministrom Edenom se namerava belgijski ministri predsednik Van Zeeland nemudoma posvetiti svoji misli za organizacijo nove svetovne gospodarske konference. Znano je, da namerava v kratkem potovati v Berlin in nato v Washington. Danes poročajo listi, da bo Van Zeeland še pred svojim potovanjem preko oceana obiskal tudi Mussolinija v Rimu ter se med potjo ustavil še v Bernu. Baje bo potoval tudi v Haag. V Rimu bo poskušal dognati, pod kakšnimi pogoji bi bila italijanska vlada pripravljena sodelovati za obnovo in konsolidacijo svetovnega gospodarstva.

Anglija in Podunavje

Zanimiv članek angleškega publicista Steeda o angleških odnosih do srednje Evrope

London, 28. aprila. b. Znani angleški publicist Wickham Steed objavlja v časopisu v zvezi z najnovejšimi dogodki v Podunavju in na Balkanu zanimiv članek o angleških odnosih do srednje Evrope. Iz njega posnemamo:

V splošnem presojo odgovorni krogi v Angliji sedanjih položaj precej ugodno. Poraz italijanskih prosvolovcev v Španiji ter gospodarske skrbi Nemčije so obema dinamičnima velesilama onemogočile nadaljnje avanture, kar je dovedlo do znatnega omiljenja napetosti. Naj bo to omiljenje samo navidezno ali dejansko, Anglija se vsekakor ne želi odpovedati svojemu velikemu oboroževalnemu programu, katerega odobravajo vse angleške stranke. Razlike so le glede namena tega oboroževanja.

Del konservativcev zagovarja namreč poraz italijanske izolacije, ki jo pa drugi spet izpodbija. Oni del, ki je pod vplivom nemške propagande, zagovarja kar največje omejitve funkcij Društva narodov, posebno pa njegovih sankcij. Ta šola je obenem proti angleškemu vmešavanju v srednjeevropske zadeve, ker se ji zdi morebitna nemška hegemonija v Podunavju le naravna, če že ne zaželjena razvojna faza nemške države.

Zunanji minister Eden in z njim večina vlade ter večina konservativcev, zlasti mlajša generacija, je povsem nasprotnega mnenja. Vprašanje je le, v koliko govore ti ljudje v imenu vlade kot celote. Ne more se reči, da bi dosegel Edena njegovi kolegi tudi javno podprli v njegovih stremeljih, vendar se zdi, da je Eden v tesnejših odnosih s Chamberlainom, kakor se to zdi javnosti.

Drugače si ni mogoče misliti, da bi bil Eden v Liverpoolu dne 12. t. m. tako govoril, kakor je v resnici. Znano je, da je tam hvalil sklepe stalnega sveta Male antante, sprejete v Beogradu, na način, kakor se to do sedaj še ni zgodilo. Kar pa sedaj angleška javnost pričakuje, je predvsem dokaz, da je Edenova govornica obenem govornica vse angleške vlade in da je namen angleškega oboroževanja okrepitev ženevske ustanove za primer izvajanja sankcij. Čim bo ta dokaz podan, bo opozicija brezpogojno pristala na napovedano angleško oboroževanje. Verjetno je, da bo javno mnenje prisililo Edena in vlado, da zavzame odločnejše stališče tako glede Španije kakor glede srednje Evrope. Seveda pa bo do tega razvoja prišlo le pod pogojem, da ostanje edine in složne predvsem države Male antante same.

Beleške

Sreska organizacija JNS

V nedeljo dopoldne se je vršil v Litiji občni zbor sreske organizacije JNS za litijski okraj. Občni zbor je vodil podpredsednik organizacije g. Gvido Birola, ki je obvestil navzočne delegate, da bo v najkrajšem času ustanovljena samostojna sreska organizacija JNS za višnjegorski sodni okraj, za katerega je Litija preveč oddaljena. V nadaljnjem govoru je z zadovoljenjem ugotovil, da so kljub težkim prilikam ohranile vse krajevne organizacije JNS kader svojega zvestega članstva, ki neomajno vztraja na jugoslovanski nacionalni politiki.

Sledilo je obširno poročilo nar. poslance g. Mravljeta, ki je razpravljalo o vseh problemih naše notranje in zunanje politike. Posebno temeljito je obravnavala razna gospodarska in socialna vprašanja in žel za svoj govor splošno pritrjevanje.

Končno je bil izvoljen nov sreski odbor s predsednikom g. Nacetom Fincingerjem. Sestavljen je bil tudi program sestankov in konferenc JNS v litijemskem srezi.

Bibelforšarji

So ljudje, ki ne zapišejo več »časa«, temveč smatrajo, da je edino pravilno reči »kozarec« in ki se jim zdi strahovita pregreha reči, da so »zakasnil«, ker jim je mnogo blažje pri srcu, če »zamudijo«. »Grancija« jim je nekaj tujeja in edina domača je »meja«. Zato so pa vsak hip pripravljeni povzdigniti »bibelforšerje« v slovensko literaturo. To so tisti tipi, ki nas obtožujejo, da se ogrevamo za naslov »narodna šola« iz mržnje do vsega slovenskega! »Narodna šola« jim izgleda preveč enaka s šolo, ki jo imajo Hrvati in Srbi, kakor se jim tudi ne da piti iz skupne čaše, in bi bili v svojih omejenih glavah srečni, če bi imeli svojo mejo, mesto skupne granice. Iz tega duha je porojena polemika »Slovenca« proti naši nedavni pripombi k naredbi, da se naj naša »narodna šola« v bodoče zopet zove »ljudska šola«.

Seveda smo tudi mi toliko brihtni (upamo, da »Slovenec« te besede ne bo vzel kot dokaz našega slovenoznštva), da vemo, da ima beseda narod pri Srbih in Hrvatih dvojni pomen. Pri Srbih označuje prvenstveno ljudstvo, ali je v istem značenju rabimo tudi mi, kadar govorimo, da se je zbralo mnogo naroda. Ni pa res, da Srbi uporabljajo besedo »nacija« povsod tam, kjer mi govorimo o narodu v tem generalnem smislu besede. Ravno tako, kakor mi, pravijo Hrvati in Srbi »jugoslovanski narod«, ne pa nacija.

Objasnili smo, zakaj je bila svoj čas izbrana beseda »narodna šola« za označbo osnovne šole. Hotelo se je dobiti skupno ime, ali se je istočasno hotelo tudi označiti sam značaj te šole, ki presega okvir »ljudske« učilnice, ker ni namenjena samo za ljudstvo, temveč je vzgojna ustanova celokupnega naroda, kateri pripada v svoji mladosti vsako dete tega naroda brez ozira, ali je izpod skromnega krova, ali pa iz salonov takozvane gornje družbe. V izrazu »narodna šola« je torej hotelo poudarjen demokratski značaj naše elementarne šole.

Vse to tudi v Kopitarjevi ulici dobro vedo. Oni se samo delajo začudene, da si upamo braniti naslov »narodna šola«. Mi h temu ničesar drugega ne rečemo, kakor da ne gre za besedo, temveč za duha, ki se razodeva v takih polemikah. Gospoda naj le mirno nadaljujejo svojo »bibelforšarijo«.

Delo JNS v Dalmaciji

V drugi polovici maja se bodo vršili shodi in konference JNS v Šibeniku, Splitu, Mostarju in Dubrovniku. Sestankom bo prisostvoval tudi predsednik JNS g. Peter Živković. V Šibeniku bo konferenca JNS 16. maja, v Splitu 17. maja in v Mostarju 18. maja. Poleg tega se bo vršila v ponedeljek 17. maja seja širšega banovinskog odbora JNS za primorsko banovino.

Likvidacija afere

Thurn-Taxis

Na predlog državnega pravdnštva je bila ustavljena kazenska preiskava proti beograjskemu odvjetniku Čelebonoviću in tovarišem, ki so bili osumljeni, da so sodelovali v aferi kneza Thurn Taxisa. Kakor je znano, so bili po udeležnosti v skvestirani ogromni kompleks Thurn Taxisovih gozdov v Gorskem kotarju. Da bi se otrese skvestra, je osnoval knez Thurn Taxis »Društvo za eksploatacijo gozdov d. d.« O tej aferi je bilo ponovno govora v narodni skupščini. Bila pa je tudi predmet posebne sodne preiskave, ki je trajala dve leti. Tekom preiskave je bilo sedaj ugotovljeno, da so bili vsi osumljeni nedolžni.

Nova serija procesov proti katoliškim duhovnikom v Nemčiji

V Nemčiji so se pričeli zopet takozvani pravni procesi proti raznim katoliškim redovnikom, ki so bili do nedavne poostrevali odnošajev med rajhom in Vatikanom odstavljeni z dnevnega reda. To pot so bili na obtožni klopi usmiljeni bratje sv. Aleša iz Bonna, češ da so se izpozabili nad mladoletni gojenci in bolniki. Obtoženi so bili bratje Amatus, Modestus, Rafael, Teodorij, Paskal in Luka. Zaslišana je bila cela vrsta priči, med njimi mladoletni cerkveni stražniki, ki so izpovedali, da baje niso imeli miru pred napovedani brati celo v cerkvi in zakristiji. Vsi obtoženci, razven dveh so bili obsojeni na robijo od 3 let do 10 mesecev in na izgubo državljanjskih pravic. V utemeljitvi obsodbe je ugotovilo sodišče, da so vladale v samostanu usmiljenih bratov sv. Aleša v Bonnu »naravnost strašne pravne razmere«.

V katoliških krogih vlada radi teh procesov veliko ogorčenje, češ da so obtožnice izumetničene, samo da bi se kompromitirale razne cerkvene ustanove.

Židje v Nemčiji ne smejo prodajati niti časopisov

Te dni je izdal predsednik nemške zbornice za tisk odredbo, da smejo v bodoče prodajati v Nemčiji časopise in knjige samo prodajalci arijskega porekla. To velja tudi za časopisne kolporterje. Vsi v poštev prihajajoči prodajalci časopisov in knjig morajo predložiti v roku enega meseca uradno potrdilo o arijskem poreklu svojih prednikov vse do leta 1800 nazaj. Poleg tega bodo smeje v bodoče razpečevati časopise in knjige samo fizične osebe, ne pa več delniške družbe in zadruge.

Zanimiva tožba v Sarajevu

V torek se je nadaljevala pred sarajevskim sodiščem razprava proti nadškofu dr. Ivi Sariću, ki ga toži zaradi klevete narodni poslanec prota Milan Božić. Na razpravi nista bila navzoča niti tožitelj, niti toženec, ki se mora zagovarjati zaradi izjave, da je prota Milan Božić »največji mrzitelj katoličanstva.« Zastopnik nadškofa dr. Sarića, odvetnik dr. Ivan Subašić, je uvodoma predlagal, naj sodišče tožbo odbije, ker da sme po kanonskem pravu soditi visoke cerkvene funkcije samo cerkev. Za poziv škofom, da naj se zagovarjajo pred posvetnimi sodišči, je potreben predhodni pristaneč svete stolice, ki ga v slučaju tožbe narodnega poslance Milana Božića proti sarajevskemu nadškofu ni dala. Po mišljenju odvetnika dr. Subašića nima nihče pravico se vmešavati v cerkveno poslovanje in mora država reševati slične zadeve na diplomatski način.

G. dr. Subašiću je odgovoril zastopnik prota Božića, dr. Šime Juričić, ki je ugotovil, da je bila izrečena inkriminirana kleveta v posebnem referatu, v katerem ni bilo govora o verskih stvareh, nego o tež-

kih obtožbah proti bosanskim franjevcem. Med drugim je v tem referatu zahteval nadškof dr. Sarić od Vatikana, naj izposluje v Beogradu odstavitev načelnika v ministrstvu pravde g. dr. Čičića, ki je član bosanske franciskanske družine. Vatikan je referat dostavil p. dr. Čičiću s pozivom, naj se opraviči, ker obuje preveč prijateljsko z drugovrsci, med njimi s prota Milanom Božićem, ki je po besedah dr. Sarića »največji mrzitelj katoličanstva.«

Sodišče je sprejelo mišljenje dr. Juričića, da se nadškofu ne more odtegniti kazenskih odgovornosti in je pričelo z razpravo. Pri generalijah nadškofa dr. Sarića je izjavil njegov zastopnik, da je nadškof brez slehernega premoženja. Glede inkriminiranega referata pa je izjavil, da bil nikoli poslan na naslov kongregacije de propagande fide, nego morda na kak drug naslov.

Končno je predlagal zastopnik tožitelja, naj sodišče zasliši bivšega načelnika p. dr. Čičića in tožitelja prota Milana Božića. Sodišče je njegov predlog sprejelo in odložilo razpravo za nedoločen čas.

Dr. Jovanovića se otresajo tudi v Zagrebu

Beograjsko »Vreme« poroča iz Zagreba, da je izzvala afera voditelja srbijanskih levčarskih zemljoradnikov dr. Dragoljuba Jovanovića s tolačenjem in objavo politične oporoke pok. ega polkovnika Milana Pribičevića veliko zanimanje tudi v zagrebških političnih krogih. O ozadju te svojevrstne politične afe, ki je vrgla jarko luč na gotove metode v našem političnem življenju smo že poročali. V Zagrebu je uživao g. dr. Dragoljub Jovanović dokaj velike simpatije. Saj je baš on pred petomajskimi volitvami pozval dr. Mačka, naj sprejme nosilstvo opozicijske liste. Pozneje si je dr. Jovanović utrdil svojo pozicijo med Zagrebčani se s ponovnimi obiski pri dr. Mačku, ki je z njim konferiral po ure dolgo in mu ponovno izkazal svojo naklonjenost.

Z nezaupanjem so ga pričeli gledati najprvo zagrebški »purgarski« politični krogi posebno okoli konzorcija »Tipografije«, ko so jeli čitati njegove razne izjave, v katerih ni prav nič tajil svoje levčarsko razpoloženje. »Obzore« se je često ograbil od izjav dr. Jovanovića in posebno ogorčeno je zavračal njegovo agitacijo za osnovevanje ljudske fronte, ki je na Hrvatskem proglašena od samega voditelja dr. Mačka

kot protinarodna in protihrvatska tvorba. Tudi sedaj se je oglašil kot prvi »Obzore« in je obtožil dr. Jovanovića, ki je sicer ponovno sedel ob vnožju stolice voditelja Hrvatov dr. Mačka in se predstavljao do brim Sumadincom kot njegov poseben poslanec in zaupnik, da je s svojo ljudsko fronto rovaril »neposredno proti hrvatskemu meščanstvu, inteligenciji in duhovščini«. Gospod dr. Jovanović je snoval neko kmeti-ko-delaško fronto, ker je mislil menda, da je hrvatske kmete in delavce lažje pridobiti, nego hrvatsko inteligenco. Toda dr. Jovanović se zelo moti, če misli, da bo spjel bivšo HSS na tako spolzki teren. Bivša HSS je danes predstavnica vseh narodnih in političnih zahtev Hrvatov in ni odvisna več samo od svojih ožjih čiljev. Vsega tega se g. dr. Jovanović sicer dobro zaveda, vendar pa kljub temu poskuša odvojiti hrvatske kmete od ostalih stanov. Vse te namere pa se bodo izjalovile, kakor doslej je cela vrsta drugih, ker se hrvatski kmetje, kakor delavci zavedajo, da bi pomenilo snovanje ljudske fronte med Hrvatst odstopanje z edino pravilne poti v hrvatski narodni borbi.

»Obzore« je torej z dr. Jovanovićem opravil. Za kako dolgo — bomo videli.

Učiteljska delegacija pri prosvetnem ministru

Beograd, 28. aprila. p. Zadnja dva dni je v Beogradu zasedal glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. Po njegovi večeršnji seji je večja delegacija učiteljev pod vodstvom predsednika Dimnika obiskala prosvetnega ministra Stokovića. Predsednik Dimnik mu je v imenu 18.000 organiziranih učiteljev izrazil obznanje, ker so bili v narodni skupščini sprejeti amandmani, ki določajo delni celibati učiteljev in se nanašajo na nekatera druga vitalna učiteljska vprašanja. Obrazložil mu je splošne razmere, v katerih

se nahaja naše učiteljstvo, in ga posebno opozoril na prenatrpanost naših ljudskih šol. Informiral ga je tudi o vseh vprašanjih, ki so se obravnavala na sedanjem zasedanju glavnega odbora učiteljskega udruženja. Minister je učiteljski delegaciji pojasnil svoje stališče glede na posamezne strokovna in stanovska učiteljska vprašanja ter ji je obetal, da bo v bodoče še bolj skrbel za gnotni položaj učitelstva, kakor tudi za stalnost posameznih učiteljev.

Glavni odbor udruženja je danes zaključil svoje zasedanje.

Zasedanje sveta DN

Zenova, 28. aprila. br. Tajništvo Društva narodov je danes objavilo dnevni red prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov, ki se bo sestajal 24. maja. V prvi vrsti bo svet DN obravnaval francosko-turški spor zaradi Aleksandrije. Med drugim je na dnevnem redu tudi konvencija o pobijanju mednarodnega terorizma in o osnovevanju posebne mednarodne sodišča za teroriste. Končno bosta izvoljena novi stalni član sveta DN in član mednarodnega sodišča v Haagu.

Goering v Firenci

Rim, 28. aprila. br. Pruski min. predsednik general Goering je danes odpotoval v Firence, kjer si bo v spremstvu vodilnih fašističnih krogov ogledal razne industrijske in druge naprave. Goering ostane v Italiji še šest dni in bo obiskal vsa važnejša industrijska središča, da bi na ta način mogel ugotoviti, v koliki meri bi se lahko doseglo čim tesnejše sodelovanje med italijansko in nemško industrij, zlasti v pogledu dobav surovin.

Pomanjkanje pločevine v Nemčiji

Berlin, 28. aprila. br. Vrhovno vodstvo nemške ščitilke je danes izdalo odlok, s katerim propoveduje uporabo pločevine za omole v notranjem trgovskem prometu. Jedila, razna živila, pecivo itd., ki so jih doslej prodajali v pločevinskih skafih, se smejo od 1. maja dalje izdelovati samo v papirnatih vrečah. Ta odlok je bil izdan, ker nemški vojni industrij sijo primanjkuje pločevine.

Madžarski vojni minister na Dunaju

Dunaj, 28. aprila. k. Madžarski vojni minister general Roeder, ki se je zadnje dni mudil v Berlinu, je včeraj prisel na Dunaj, kjer se je sestaj z državnim tajnikom za narodno obrambo generalom Zechnerjem ter z drugim avstralskim višjim častnikom. Danes so se razgovori nadaljevali.

Potres v Kečkemetu

Buđimpešta, 28. aprila. v. V Kečkemetu in v okolici so davi ob 6.33 občutili močan potres, ki ga je spremljalo podzemno bobnjenje. Potres je med prebivalstvom, ki je leta 1911 zelo trpejo zaradi potresa, povzročil veliko paniko, vendar škoda ni velika. Samo nekatere slebežje stavbe v okolici so bile poškodovane. Strokovnjaki pravijo, da gre za tektoničen potres.

Iz skupščinskega odbora za prošnje in pritožbe

Beograd, 28. aprila. p. Skupščinski odbor za prošnje in pritožbe je na svojih posled. njih sejah rešil 504 prošnje in pritožbe, ki so se v glavnem nanašale na podelitev mesečnih podpor, priznanje službenih let in spremembo določil uradniškega zakona za razne individualne primere. Poročilo odbora o teh prošnjah in pritožbah pride na dnevni red Narodne skupščine dne 10. maja.

Jugoslovenski novinarji v Italiji

Trst, 28. aprila. k. Italijanski minister za tisk in propagando je povabil v Italijo jugoslovenske novinarje iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in drugih manjših centrov, na daljše studiojsko potovanje.

Jugoslovenski novinarji bodo prispeili v Rim 8. maja, baš k proslavam druge obletnice italijanskega imperija. Prisostvovali bodo reviji italijanskih nacionalnih in kolonialnih sil. Nato si bodo ogledali rimske znamenitosti, Pontinsko polje in Littorijo, Napoli, Pompeje in Vezuv. Iz Napolija se bodo s transoceanskim parnikom »Rexom« odpeljali v Genovo, nato v Turin, Milan in Benetke. Baš ob otvoritvi letalske proge Milan—Benetke—Zagreb—Beograd se bodo v primeru lepega vremena z letali vrnili v domovino. Če pa vremenske prilike ne bodo ugodne, se bodo z vlakom odpravili v Trst, si ogledali njegove industrijske naprave in druge njegove fašistične pridobitve.

Pogreb Ivana Peštaja

Zagreb, 28. aprila. o. Danes popoldne se je vršil pogreb poslance in predsednika Hrvatske delavske zveze Ivana Peštaja. Iz vseh večjih hrvatskih krajev so prišle v Zagreb delegacije Hrvatske delavske zveze in drugih mačkovskih organizacij. Mimo krste, okrog katere je bilo razpoloženo okrog 200 vencev, je defiliralo ogromno število delavcev. Popoldne se je formalni sprevid, v katerem je bilo do 30.000 ljudi z dr. Mačkom, in dr. Budisavljevićem na čelu. V spalirju na obeh straneh sprevida je bilo okrog 70.000 ljudi.

Ob grobu so se od pokojnika poslovili inž. Avgust Košutić in pet zastopnikov hrvatskih delavcev in hrvatskih namestencev. Vse zagrebške trgovine in tovarne so bile danes popoldne od 2.30 do 5. zaprte. Mesto je bilo v črnih zastavah.

Zadnje priprave naših reprezentanc

Beograd, 28. aprila. Druga garnitura naše nogometne reprezentance je igrala danes proti bivšemu državnomu prvaku BSK. BSK je zmagal s 3:1 (1:0).

Nato je A-representanca igrala proti debrecenskomu klubu Bocskai, katerega je pregazila z 9:1 (6:1). Gole so zabili Lešnik 5, Pleše in Božović po enega, dva gola pa sta bila avtogola Madžarov. Naša reprezentanca je pokazala tehnično izredno lepo igro.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevalovalo bo oblačno vreme po vsej državi, v večji severni polovici od časa do časa dež. Na planinah utegne snežiti. Temperatura bo padla. Zagrebška: Deževno, v gorah sneg, nizke temperature. Dunajska: Nekoliko topleje, izpremenljivo, precej oblačno.

Nemčija in evropski sever

Vedno večje zanimanje Nemčije za posvete skandinavskih in baltičkih državnikov

Berlin, 28. aprila. b. Na merodajnem mestu demantirajo govornice, ki so jih pred kratkim zabeležili listi, da namerava v kratkem obiskati Berlin švedski zunanji minister Sandler. Vsekakor pa v informiranih političnih krogih ne taje, da bi Nemčija tako namero švedskega zunanjega ministra prav iz srca pozdravila. Ta želja nemških diplomatov postaja toliko večja, kolikor bolj želi Anglija v zadnjem času trdno navezati vse skandinavske države na svojo politiko. Zato je razumljivo, da kaže Berlin čimdalje večji interes za stalne konference in posvete skandinavskih in baltičkih državnikov, katerim bo v kratkem njih obisk v Londonu vrnil lord Plymouth, predsednik londonskega odbora za nevme-

šanje v španske zadeve. Pri tem se v Berlinu skoraj z nekakšno nostalgijo spominjajo časov, ko se je v Berlinu redno ustajval kot odposlanec skandinavskih držav na zasedanjih Društva narodov danski zunanji minister Munch. Njegov funkcijo je sedaj prevzel švedski zunanji minister Sandler. Zato je še toliko bolj razumljivo, da bi bili v Berlinu njegovega obiska zelo veseli, dasi za sedaj govornice o njem demantirajo. S temi željami v zvezi ni brez pomena dejstvo, da se v nemški prestolnici že sedaj z vso nemno pripravljajo na dostopno proslavo 25-letnice vladanja danskega kralja, ki pade na 15. maj. Tudi to proslavo skušajo v Berlinu izkoristiti za zblizanje z Dansko, preko nje pa tudi z ostalimi skandinavskimi državami.

Rojstni dan kneza Pavla

Beograd, 28. aprila. AA. Za 44. rojstni dan N. Vis. kneza namestnika je bila ob 11. služba božja v dvorni kapeli na Dedinju. Udeležili so se je Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej, dvorne dame in civilni in vojaški dom.

Zahvala kneza namestnika

Beograd, 28. aprila. AA. Po nalogu Nj. Vis. kneza Pavla je pisarni Nj. Vel. kralja čast izreči kar najtoplejšo zahvalo vsem osebnostim, društvom in ustanovam, ki so poslale svoje čestitke Nj. Vis. knezu namestniku za njegov rojstni dan.

Rumunija zvesta svojim zaveznikom

Bukarešta, 28. aprila. br. Glede na razne komentarje golovega inozemskega tiska, ki je v zvezi z obiskom in razgovori poljskega zunanjega ministra Becka v Bukarešti vedel celo povedati, da bo Rumunija iz temeljev izpremenila svojo zunanjo politiko in se nekatro pridružila bloku fašističnih držav, je zunanje ministristvo danes izdalo uradni komunikate, v katerem ugotavlja, da so vse te vesti popolnoma brez vsake podlage. Pri razgovorih s poljskim ministrom Beckom sploh ni šlo za nikakva pogajanja, marveč zgolj za izmenjavo mišlj Rumunska zunanja politika ostane popolnoma neizpremenjena in Rumunija niti ne misli na to, da bi izpremenila svoje stališče do Društva narodov, še manj pa svoje razmerje do Male antante, Balkanske zveze in Francije. Vsaka druga trditev predstavlja zlohotno varanje javnosti.

Čehoslovaško-bolgarska trgovinska pogodba

Sofija, 28. aprila. b. Med Bolgarijo in Čehoslovaško je bil tu v ponedeljek podpisan nov trgovinski sporazum, ki določa velike olajšave za izvoz bolgarskih poljedelskih produktov v Čehoslovaško.

Obisk dr. Hodže v Bukarešti

Beograd, 28. aprila. p. Po vesteh iz Prage namerava čehoslovaški min. predsednik dr. Milan Hodža prve dni meseca maja obiskati rumunjskega min. predsednika Talarrea. V Bukarešto, kjer bo ostal bržkone dva ali tri dni, bo prisel 10. maja Napovedanim političnim razgovorom pripisujejo izreden pomen.

Iz Bukarešte poročajo, da namerava min. predsednik Talarrea v kratkem obiskati turškega min. predsednika İsmeta İnenija. Bržkone se bo to zgodilo takoj po kronanju angleškega kralja Jurija.

Prednjeazijski blok

Ankara, 28. aprila. k. Iraški zunanji minister je središnji prisel v Ankaru. Razen vprašanj, ki se tičejo neposredno Turčije in Iraka, sta Ruždiz Aras in njegov gost podrobno razpravljala o prednjeazijskem paktu, ki bo v Teheranu v kratkem svečano podpisan. Pogajanja med zastopniki Turčije, Iraka, Irana in Afganistana so bila, kakor znano, uspešno zaključena.

Iraški zunanji minister je prišel tudi zato v Ankaru, da bi posredoval med Turčijo in Sirijo, katerih odnošaji so se v poslednjem času zaradi spora o Aleksandretske sandžaku hudo poslabšali. Iraški zunanji minister se je zadnje dni mudil v Damasku, kjer je o tem sporu govoril s predsednikom sirijske republike. Turčija je pripravljena sprejeti iraško posredovanje, vendar pa uradni krogi vztrajajo na stališču, da bo ta spor likvidiran šele, ko bodo sirijske oblasti priznale popolno nacionalno, kulturno, upravo in gospodarsko avtonomijo temu turškemu sandžaku.

416 milijonov dolarjev za oborožitev

Washington, 28. aprila. b. Finančni odbor poslanske zbornice je sprejel vojaški proračun brez ugovorov. Letošnji vojaški proračun je v primeru z lanskim za 28 milijonov dolarjev višji in znaša skupno 416 milijonov dolarjev.

Naši kraji in ljudje

Rojstni dan Nj. Vis. kneza-naměstnika Pavla

Včeraj je praznovan Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle svoj 45. rojstni dan. Ob tej priliki se je znova pokazalo, kako velike simpatije uživa knez-naměstnik med jugoslovenskim narodom in kako velik ugled si je pridobil v inozemstvu. Po izrecni želji kneza-naměstnika je imela proslava rojstnega dne povsem rodbinski značaj.

Polkovnik Ivan Rojnik

Ljubljana, 28. aprila. Polkovnika Ivana Rojnika ni več med živimi. Močno so se začudili ob tej žalostni novici številni njegovi znanci, ki jih je imel mnogo tudi v Ljubljani. Še bolj pa bo ta novica presenetila neštete njegove prijatelje daleč po Sloveniji, pa tudi drugih krajih. Moža, ki je zvrhan hodil zadnja leta po Ljubljani, katero si je bil izvolil, da bi tu zadovoljen živel pokoj, je včeraj, v torek zjutraj, pobrala kap. Star je bil šele 53 let.

Polkovnik Ivan Rojnik je bil po rodu iz središča Savinjske doline, iz Braslovca, sin uglednega posestnika, oče je dolga leta tudi županov. Gimnazijo je študiral v Celju, kadetnico pa je dovršil na Dunaju. Služboval je nato pri raznih polkih, med drugim tudi pri domobranskem polku v Ljubljani. V garnizijah daleč na Poljskem in na Tirolskem je bil po slovenskih novicah, zlasti po »Slovenskem Narodu« vedno zvezan z domovino, je pa tudi sicer ob vsaki priliki ponosno poudarjal svojo slovensko narodnost. Kot častnik je bil viteški, blag mož, silno priljubljen pri moštvu kakor pri tovarishih. Takoj po prevratu se je šel boriti za slovensko Koroško. Kot podpolkovnik se je zlasti izkazal pri Črni in je bil za junastvo tudi odlikovan. V jugoslovenski armadi je nato služboval v Debru, v Samoboru in Celju. Tu je naposled pred nekaj leti na lastno prošnjo — zaradi bolehnega srca — stopil v pokoj in se je preselil v Ljubljano, kjer je zdaj žal tako naglo preminil.

Danes ob 14. uri so ga prepeljali v njegov domači kraj. Pred mrtvaško vožnjo Sv. Jožeta na Vidovdanske cesti so se zbrali mnogi njegovi prijatelji, upokojeni in rezervni oficirji — sorodnikov tu ni imel — nadalje zastopniki dravske divizije s četo vojakov in v vojaško godbo, ki je v slovo zaigrala turbovne žalostinke. Z avtofurgoonom so prepeljali pokojnika v Braslovce, kjer bo jutri položen k večnemu počitku. Časten mu bodi spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Tudi strojevodje imajo svoje težave

Ljubljana, 28. aprila. Te dni so imeli občni zbor tudi strojevodje ljubljanske železniške uprave, ki so vsi do zadnjega včlanjeni v Udrugo strojevodij obla. tne uprave Ljubljana. Malo, skoraj da ničesar se ne sliši o tej vrsti državnih uslužbenecov. Tih, kakor bi jih ne bilo, je njihovo življenje, nič se ne kažejo v javnosti, njihovo delo se skoraj ravna po prislovi: ne klepetaj, kajti klepetavost ubija! Vendar je potrebno, da se vsaj ob tej priliki spomnimo tudi nanje, ki tvorijo posebno vrsto, nekako kasto med tako razpredeno službo železničarjev.

Strojevodja je zaželjeni cilj premnogih ključavničarjev, katerega morejo doseči le težko, po mnogih ovinkih in vzpetinah in še to le na izjeme. Že to je dokaz, da mora v tej službi biti nekaj, na kar se polaga velika važnost in kar vsaj nekoliko domoume tečaj, ko se vozimo z železnico, ko v pretežni večini od strojevodje zavisi varnost našega življenja. Večina ljudi in celo oni, katerim najbolj služi železnica, nikdar ne pomislijo na usodno važnost službe onih, ki strežejo in upravljajo železne konje, ki tečejo in prevažajo tovore po tratičnicah. Vsa čas dneva, ob vsakem vremenu, ob mrazu in vročini stoji strojevodja na svojem mestu, napetih živcev in oči vodi stroj, katerega sleherni vijak in funkcioniranje slehernega aparata je pred vožnjo preiskal.

Ce človeka utruja vožnja, ko komodno sedi v vlaku, kako je šele strojevodji, ko dan za dnem, noč za nočjo vrši svojo službo po kratkih presledkih odmora, katerega mora porabiti za svoj počitek, strokovno izobrazbo, družino in reševanje perečih vprašanj lastnega življenja!

Življenja? Če tožijo drugi državni uslužbenci o težavah svojega stanu, kaj naj potem reče strojevodja? Toda vsak poklic je svet in tega se zaveda tudi strojevodja, ki vrši odgovorno, truda in nevarnosti polno službo v svetel in petek z veseljem, katero mu kani le dejstvo, da za svoje delo ni plačan tako, kakor to zasluži. Premij, kilometrina, prihranek na gorivu in — vsa, boji za pravice po zakonu, kazni,

odgovornost, ocena, napredovanje, počitek, skrb za obleko, preživljanje družine, da ne govorimo o potrebah slehernega kulturnega človeka, so zadeve zase, za katerih stanje si lahko vsakdo izmed nas napravi vsaj približno sliko, gotovo pa to stori lahko vsak državni uslužbenec, ako primerja le površno svojo službo s službo strojevodje. Bog ne daj, da bi se morda komu očital njegov zaslužek, ne, saj vsak ve, kje ga čevlji žuli, ampak samo to velja poudariti, da se stanovi ločijo, da se delo od dela loči. Odgovornost za tuje življenje in imetje, večno izpostavljanje lastnega življenja gre gotovo bolj na živce kakor samo odgovornost vršenja poklica po vesti.

Poleg razlogov, ki dnevno kličejo po rešitvi, upravičeno zahtevajo strojevodje zboljšanje gnetnega položaja v skrbi za lastno življenje in za dostojno življenje svojih družin. Približali so se že skrajni

meji, razmere v državni upravi se po poročilih zboljšujejo. Če so bili prejemki zaradi padca cen znižani, je pravično in nujno potrebno, da se v istem smislu zaradi porasta cen prejemki zvišajo. Pošteno delo je vredno poštenega plačila!

Cudimo se žilavosti in inteligenca strojevodij, ki najdejo še časa za obširno delovanje na zboljšanju svojega položaja, zvišanja je vreden njihov visoko razviti čut tovarištva in globoko vsidrani zmisel za medsebojno pomoč in to tudi ob prilikah, ko se preizkušajo najboljši prijatelji. Zato želimo našim strojevodjem v njihovem delu mnogo uspehov in v njihovih težnjah bi bilo pogrešno za morebitne neuspehe delati očitke njihovu vodstvu, kajti človeka izoblikuje duh časa in prilike, v katerih živi in se giblje. Razmeram pa ne dajemo pravca oni; ni vodstvo, ki diktira razmere, za to so poklicani drugi.

Nov plaz na progi

Zgrmel je včeraj na oba tira med Savo in Zagorjem

Zagorje, 28. aprila. Včerajšnjemu plazu, ki je zasul železniško progo med Kresnicami in Litijo, tako da je bil promet za dve uri prekinjen, več ur pa se je moral razvijati po enem tiru, je sledil danes drugi. In sicer na znanem nevarnem odseku zasavske proge med Zagorjem in Savo.

Kakor včeraj, je tudi danes plaz zgrmel na oba tira okoli poldneva, in sicer tik pred osebnim vlakom, ki prihaja ob pol 14. v Ljubljano. Ker je proga v tem delu zelo vijugasta, je seveda strojevodja opazil nevarnost na zelo majhno razdaljo, tako da je mogel le za silo zmanjšati brzino in je še vedno s precejšnjo silo treščil v oviro. Sunk je bil tako močan, da je skočila lokomotiva s tira z naslednjim vagonom vred, ostala garnitura pa je ob razmeroma lahkem sunku obstala na tiru. Človeških žrtev ni bilo in tudi materialna škoda je razmeroma majhna.

Ko sta bili sosednji postaji obveščeni o nevarnosti tega osebnega vlaka, sta takoj poskrbeli za pomožne vlake, ki so v popoldanskih urah z obeh strani prihitali na kraj nesreče. Pomožno osebo se je z vso naglico lotilo dela in že po dveh urah je bil levi glavni tir toliko očiščen, da so mogli vlaki previdno v obeh smereh nadaljevati vožnjo. V kritičnem času med 13. in 14. uro sta imela zaradi tega znatnejše zamude samo dunajski brzi vlak, ki odhaja malo pred 13. uro iz Ljubljane, in pa osebni vlak, ki odhaja malo po pol 14. proti Mariboru. Popoldanski brzi vlak z Dunaja, ki prihaja v Ljubljano okoli 17. ure, pa je imel kljub živahnemu vrvenju na kraju nesreče samo še 10 minut zamude. Kakor nam poročajo, bo tudi desni glavni tir v teku noči očiščen in bo jutri promet na tej progi zopet normalen.

Plaz ruši cesto

Hotič pri Litiji, 28. aprila. V »Jutru« smo čitali o velikem plazu, ki drči v Podkraju pri Zagorju. Zaradi izrabljenih rudnikov se pogreza zemlja. Podobno nesrečo doživljamo tudi pri nas. V naši okolici drči plaz, ki je že razdril cesto in grozi, da bo zajel potok, ki prihaja z Vač.

Vzrok plazu je vsekakor deževje zadnjih dni. Zemlja je zelo razmočena. Najbolj so prizadete strmine ob banovinski cesti, ki se odcepi v Spodnjem Hotiču od ceste med Ljubljano in Litijo in krene proti Vačam. Pod prvo serpentinno stoji samotni mlin. Na tistem mestu so zdaj pričeli polzeti zemeljski skladi. Plaz drči v širini 20 metrov.

Cesta se je pogreznila za cel meter. Vso zemljo, ki se je sprožila, cenijo na dobrih 2000 kubičnih metrov. Poškodbo ima na vesti režim 40 mučnikov. Vso to dobo je deževalo in se ni vreme izboljšalo niti zdaj, ko je deževna strahovlada mokrih svetnikov že za nami. Le malokateri kmet je tako srečen, da je posadil krompir. Posevki, ki so bili navadno v tem času že v zemlji, še vsi čakajo na sonce.

Zavraten umor Sokola Jožeta Zelenika pri Sv. Marku na Dravskem polju

Ko se je ponoči vračal domov, mu je nekdo preklal lobanjo — Zjutraj so ga našli, kmalu nato je izdihnil

Sv. Marko, 28. aprila. V nedeljo so markovski farani obhajali god svojega patrona sv. Marka. Markovska nedelja je že od nekdaj velik dogodek. Znamenitega evangelista ne časte samo domačini, temveč ta dan vidijo pri Sv. Marku vse polno tujih pobožnih romarjev. Razume se, da pridejo tudi kramarji, letarji, cigani in berači. Letos je tukajšnja gasilska četa priredila veliko tombolo, kar je bila gotovo zopet vaba za mnoge goste.

Toda tudi letos se je na žalost uresničil rek: ni zeganja brez krvi. Tokrat je bilo dovolj. Več fantov se, e pozdravljalo z noži. Ali fantovsko obdelovanje z noži ni nič posebnega. To je na žalost tradicija in ljudstvo se zaradi tega niti preveč ne razburja, kajti pri fantovskih pretepih je po navadi toliko olajševalnih okoliščin, da dostikrat nihče ni kriv. Letos pa se je zgodil zločin, ki je razburil vso faro. Zavratnih napadov v našem kraju do zdaj nismo poznali. Žrtev groznega dejanja je postal komaj 31-letni čevljarški pomočnik iz Markovcev, Jožet Zelenik, po domače Lačnov Joža. V ponedeljek zjutraj so ga namreč našli nedaleč od Cvetkove gostilne v Bukovskih ležčevah v mlaki krvi. Bil je še pri življenju, vendar brez zavesti. Zločinec mu je zadal z ostrino sekiro strašno rano na glavi. Naravnost presekal mu je lobanjo. Popoldne je Zelenik izdihnil.

Cudno skrivnostno je to grozodejstvo. Pokojni je bil namreč izredno blagoga mišnega značaja. Nikoli ni izžival in z nikomur ni bil v sovraštvu. Bil je tih in delaven. Vse ga je imelo rado. Njegove prsi je dičil sokolski znak. Od ustanovitve sokolske čete l. 1933. pa do svoje smrti je bil Jože zvest in vzoren Sokol. Ko so razni omovali in odpadali, je on dejal: »Kar sem, to sem; to hočem ostati!«

O njegovih zadnjih poteh so znane naslednje podrobnosti. Pokojni Jože je bil v nedeljo zvečer v družbi domačih fantov v gostilni pri Rožmarinu v Markovcih.

Proslavljali so markovsko nedeljo. V gostilni ni bilo nobenega prepira in fantje so v vselem razpoloženju okoli 23. ponoči zapustili gostilno. Nekateri so šli spat, drugi pa vasovat. Tudi Jože je šel vasovat v Stojnce. Noč je bila izredno svetla. Sicer je navada, da grede fantje v tujo vas v skupini, tokrat pa je Jože šel sam. Srečno je prispel v Stojnce, povasoval pod oknom, nato pa se vračal skozi Bukovec proti domu. Pot ga je vodila mimo Cvetkove gostilne. Ker je bila v gostilni še luč, se je Jože ogledal, ali ker ni bilo gostov, je kmalu odšel. Njegova nadaljnja pot z vsem dogajanjem pa je zavita v skrivnostno temo. Kakor že povedano, so ga našli zjutraj kakih 100 metrov od omenjene gostilne, v krvi ležečega v obcestnem jarku. Poklicani zdravnik je odredil prevoz v bolnišnico, ali primarni ga ni sprejel — Jožetovo življenje je namreč bilo pri kraju.

O tej tragični smrti kroji mo ljudstvom najrazličnejše domneve. Čudno je, da nikdo ni slišal nobenega vpitja in da so ranjenca šele tako pozno našli. Verjetno je namreč, da je zločinec pobil nedolžno žrtev s prvim udarcem in da je ubogi Jože ležal že kakih dve uri, preden so ga slučajno našli.

Kdo je zločinec? In kaj je hotel?

Ljudje pravijo, da ni izključeno, da je postal Zelenik žrtev kakega neznanega tipa, ki se je slučajno priklatil na zeganje. Znani so primeri, da je kak brezvestnejš ubil človeka za nekaj dinarjev. Morda je kdo mislil pri Jožetu najti denar. To domnevo bi potrjevalo dejstvo, da pri njem niso našli denarja, čeprav je to gotovo nzel seboj. So pa še druge domneve. Upati je, da se bo oblastvom kmalu posrečilo razbliniti temo in najti zločince.

Vsi, ki smo poznali Jožeta zgolj po dobru, ga bomo ohranili v prijaznem spominu. Slava mu!

Razčiščevanje med našimi grafičarji

Izvoljena je bila nova uprava

Ljubljana, 27. aprila. Kakor je »Jutro« na kratko že poročalo, se je vršil v palači »Grafike« v soboto, dne 17. aprila zvečer delegatski občni zbor ljubljanske podružnice organizacije tipografov SGRJ v navzočnosti delegatov, ki so reprezentirali okrog 650 glasov. Za savez SGRJ se je delegatskega zbora udeležil glavni tajnik Centrale g. Evgen Stark. Organizacija je lani štela 818 članov in članic, in sicer v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj, Kranju, Kamniku, Novem mestu in na Viru pri Domžalah. V minullem letu je umrlo 10 članov.

Iz bilance je razvidno, da so fondi organizacije narasli za 142.325,95 Din. Vdovniški fond znaša 431.245,66, humanitarni 87.995,99, invalidski 214.506,17, študentski 78.896,19, upravni 33.231,95, prosvetni

73.213,69 in tarifni fond 52.630,01 Din. Naložena sredstva znašajo 575.928,24 Din. Nepremičnine izkazujejo v bilanci vrednost 4.080.480.— Din. Podpor se je izplačalo v letu 1936 in sicer: onemoglim 512.676.—, brezposelnim 472.593.—, izredne 336.795.—, bolnikom 63.202.—, sirotam 21.810.— in potujočim 2.550.—, skupaj 1.409.626. Din.

Občni zbor je pričel ob razburjivem razpoloženju in je trajal razen polurnega odmora o polnoči kar do 5. ure v jutro. Po uvodnem pozdravu predsednika g. Vilihala Vlahovića in po poročilih upravnega, tarifnega ter prosvetnega odseka, se je vnela dolgotrajna mučna debata o pojasnilnih referatah in administrativnega tajnika g. Draga Kosma. Zlasti je zavzemalo mnogo časa čitanje dolgega poročila, ki ga je

sestavila za dobo od l. 1931 naprej revizijska komisija banske uprave v Ljubljani koncem lanskega leta. Tudi zadnje predlansko stavkovno gibanje je bilo predmet daljše diskusije. Ob polstirih zjutraj je nadzorni odbor predlagal razrešnico dosedanjega odbora. Pri glasovanju je celokupna uprava prejela nezaupnico. Proti razrešnici so glasovali delegati s 380 proti 214 glasovom, dočim se je 59 glasov vzdrževalo glasovanja. Opozicija je sicer nato ponudila za volitev glavnega odbora kompromisno listo, na katero je pristal tudi bivši glavni odbor, vendar do uresničenja enotne liste ni prišlo, ker je večina delegatov ponujala dosedanjemu odboru od 12 le 3 mesta.

Predsedujoči Vlahovič je izjavil, da ne more voditi zborovanja. Prišlo je do silnega prerekanja, ki mu je napravil navzoči glavni tajnik Centrale SGRJ g. Stark konec s tem, da je ob petih zjutraj prekinil občni zbor.

Za ponedeljek 26. tm. zvečer je sklicala Centrala SGRJ v Zagrebu nadaljevanje II. delegatskega občnega zbora. Kot delegata Centrala SGRJ sta se ga udeležila njen predsednik g. Vellaj in glavni tajnik g. Stark. Oba govornika sta v daljših izjavah apelirala na disciplino in stanovsko solidarnost članov.

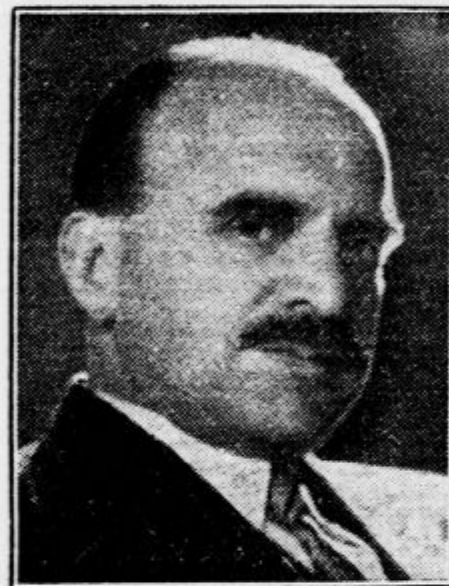
G. Vellaj je predlagal, da se sklep, s katerim je bila odklonjena razrešnica dosedanjemu odboru revidira in v to svrhu imenuje posebna anketa komisija. To se je zgodilo in stari odbor je dobil absolutno.

V mirnem razpoloženju je nato občni zbor obravnaval nadaljnji dnevni red. Izglasoval je celo vrsto samostojnih predlogov. Poimensko glasovanje se je vršilo pri samostojnem predlogu, da se združijo administrativni in blagajniški posli, ki jih

ima vršiti le en nameščeneec. Temu naj se doda pomožna moč. Plače nameščenecv ne smejo presegati Din 3.500 mesečno. Za ta predlog mariborskega poverjenstva je glasovalo 445 proti 217 glasovom.

S 444 proti 43 glasovom je bil nato izvoljen novi glavni odbor z g. Vinkom Strnadom na čelu.

Dr. Zenki, praški župan

Dr. Peter Zenki, naš dober znanec in prijatelj, je bil izvoljen za primatorja Prage, kot naslednik g. dr. Baxe. O izvolitvi kakor tudi o življenju in delu novega praškega župana je »Jutro« v soboto obširneje poročalo.

Umor na Javoru

Ljubljana, 28. aprila. Naše včerajšnje poročilo o grozovitem umoru na Javoru, napisano po dosedanjih dognanjih preiskave in po izpovedi prič, je v vsej javnosti po pravici vzbudilo živahno pozornost, saj smo opozorili na nekatere važne momente, ki po prvih poročilih v dnevnem tisku niso bili znani. V zadoščenje nam je, da bodo nekatere ugotovitve našega včerajšnjega članka morda s pridom poslužile v nadaljnji preiskavi.

Naloga časopisja, kakor jo razumemo mi, je v dobrih meri meriti tudi v tem, da o priliki zločinskih dogodkov, ki vzbujajo duha vse javnosti, pomaga resnici in pravici do zmagi. V tem smislu razumevajo poslanstvo dnevnega tiska tudi policijska in sodna oblastva, katerim je časopisje najpomembnejši pomočnik pri preganjanju zločinov zlasti takrat, kadar nejasni sledovi otežujejo brze razjasnitve.

Ves naš dnevni tisk brez izjeme je v tem smislu do danes tudi zmerom ravnal čeprav je tokrat »Slovenec« »Jutro« napadel. Kadarkoli je prišlo do zločina, so bili dnevnikarji tisti, ki so prvi alarmirali javnost in oblastva in ki so s svojimi objavami mnogokrat tudi dejansko poskrbeli, da krivci niso mogli uiti plačilu. V članku, v katerem skuša »Slovenec« naše včerajšnje poročilo o javorskem umoru omaloževati in mu podtakniti neke nepošteno posttranske nagibe, se »Slovenec« sam moško trka na prsi, da je bil po umoru menšičkega župnika Kušarja morilec Lakner razkrinkan prav na podlagi njegovega poročila o dogodku. V primeru krivavega dejanja na Javoru pa je bilo treba spregovoriti pred javnostjo toliko prej, ker je bil zločin sam v pravem pomenu besede nečloveški in ker so — po tagmitem dogodku — je potekalo do danes že 17 dni — že vsa znamenja kazala, da bi mogel po žrtvovanem napor orožnikov in sodišča ostati v slepi ulici, ako ne bo priskočila na pomoč tudi javnost. V predmetnem slučaju se je povrh s prstom kazalo na neko hišo v vasi, iz katere naj bi bilo prišlo ono znano pismo z grožnjo, da bo župnik magari v cerkvi ustreljen. Če nismo s svojimi ugotovitvami dosegli nič drugega nego da smo razblinili to sumničenje kot povsem iz tre izvitvo, smo opravili krščansko delo. In če so nekatere naše poizvedbe take, da bi mogle pospešiti preiskavo, potem nimamo razloga sprejemati grajo od katerekoli strani. Vsa javnost je interesirana na tem, da bi preiskava čimprej — in čas je dragocen, zakaj s slehernim dnem se sledovi, ki so še ostali, bolj zabrisajo — dosegla popoln uspeh.

Samo to je bilo, kar nam je in kar nam bo v aferi javorskega umora še usmerjalo naše ravnanje in pisanje, pa če je »Slovenec« še tako nezadovoljen z našim »obnanimem«. Pri vsem tem pa nam prav goto-

vo nič manj ni kakor »Slovenec« žal, da je v Sloveniji, zlasti v ožjem območju Ljubljane, ostalo v letih po vojni toliko najgrših zločinov nepojasnjenih. Ob podobnih prilikah smo že nešteto krat poudarjali, da bi bilo treba izpopolniti aparata varnostne in policijske službe posvečati pri nas mnogo več pozornosti, kakor se to do sedaj godi. A ravno grenka misel, da je kri nesrečnih žrtev že tolikokrat tekla pod rokami morilca, ne da bi bilo zadoščeno pravici, mora vsakogar vzpodbujati, da kolikor more doprinese k razjasnitvi strašnega umora na Javoru. Če je »Slovenec« hud na naglico, s katero je »Jutro« objavilo dosedanja razkritja, mu moramo na žalost priznati, da smo sami prav nasprotnega mnenja: da namreč samo hiter, nezadržan postopek lahko reši dokazila, ki so ostala po javorskem umoru, in doslej neznanega zločinca razkrinka.

Brezuspešna sled

Ljubljana, 28. aprila. Preiskava o zagonetnem javorskem umoru sicer počasi napreduje. Smer, v katero je treba iskati storilca, pa se vendarle zmerom bolj konkretizira. Orožniki iz Spodnje Hrušice, ki z vso vestnostjo vrše poizvedbe, so vzeli v pretres tudi verjetnost, da bi utegnil biti neznan morilec identičen z nekim človekom iz ljubljanske okolice, ki je bil svoj čas osumljen poizkušenega vloma v javorsko župnišče, a je bil nazadnje pred sodiščem oproščen. Pod vodstvom komandirja Maligoja se so orožniki te dni ponovno mudili na osumljenem domu, zasliševanje sosedov pa je izpričalo, da se je osumljenec usodno nedeljo popoldne mudil doma. Tudi upanje v to smer je torej ostalo zaman.

Včeraj je bil javorski župnik g. Klinec po raznih opravkih v Ljubljani. Mimogrede je pri nekem kamnosekem mojstru naročil spominsko ploščo s cementnim okvirom za gomilo, da izkaže s tem poslednjo počastitev svoji dolgoletni, zvesti služabnici, ki je morala umreti tako žalostne smrti.

„JUTRO“ prihodnjo nedeljo ne bo izšlo

zaradi tiskarskega praznika v soboto 1. maja. — Sobotna številka »Jutra« bo zato izšla v nedeljskem obsegu in v nedeljski nakladi, in bo nadomestila nedeljsko številko »Jutra«.

Opozorjamo na to vse naše gg. inserente in naročnike malih oglasov in jih prosimo, da naročijo svoje oglase, namenjene za nedeljsko številko „Jutra“ čimprej, najkasneje pa do jutri popoldne.

Domače vesti

* **Vojaška vest.** Za blagajnika dravskega orožniškega polka je imenovan dosedanj priključeni blagajnik 40. pešpolka intendantki poročnik g. Jože Nagode.

* **Društvo rezervnih aviatikov.** V nedeljo je bila v Zagrebu ustanovna skupščina Zdrženja rezervnih aviatikov Jugoslavije. Sprejeta so bila pravila. Zdrženje ni samo skupina za reprezentanco rezervnega letalstva, marveč strokovna in stanovska organizacija, ki hoče združiti poleg rezervnih vojaških aviatikov tudi vse civilne pilote in letalske strokovnjake. Za predsednika organizacije je bil izvoljen g. Matija Lipovčak.

* **Diplomirani** je bil na tehniški fakulteti ljubljanske univerze za inženjerja arhitekta g. Adrijan Jane Čestitamo!

* **Zborovanje sarajevskih novinarjev.** V nedeljo je gnela tudi sarajevska sekcija jugoslovenskega novinarskega združenja svoj občni zbor. Zborovalci so počastili spomin nedavno umrlega ustanovitelja sekcije in njenega dolgoletnega predsednika Ivana Stražičića. Na obnem zboru so bili sprejeti sklepi o ustanovitvi posmrtnega in podporna fonda. Za predsednika sekcije je bil izvoljen urednik »Jugoslovenske pošte«, E. Džikovski. Odbor sekcije tvorijo večinoma dosedanj obnorniki.

* **Prvi kongres diplomiranih ekonomistov.** 19. in 21. junija bo v Zagrebu prvi kongres diplomiranih ekonomistov in komercialistov, absolventov naše edine ekonomsko-komercialne šole v Zagrebu. Razen društva diplomiranih ekonomistov v Zagrebu so tako društva tudi v Beogradu, Dubrovniku, Ljubljani, Mariboru, Njšu, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Skoplju, Splitu, Sibeniku in na Sušaku.

* **Konferenca zastopnikov primorskih okrožnih uradov** se je sestala v Splitu. Konferenca se udeležujejo predstavniki okrožnih uradov za zavarovanje delavcev iz Splita, Dubrovnika in Sušaka ter zastopniki Zuzorja. Na konferenci bodo skušali rešiti zelo važna vprašanja zavarovanja mornarjev in saniranja primorskih okrožnih uradov.

Pri motnjah v prebavi, napihnjenosti, vzpehanju in zgagi, povzročeni po trdi stoli, je najbolje vzeti zvečer pol čaše naravnega »Franz-Josefove« grenčice in zjutraj na tešče zelode iste količino. Prava »Franz-Josefova« voda se je vedno izkazala za popolnoma zanesljivo sredstvo za iztrebljanje črevesja.

Ogl. reg. št. br. 15. 485/33.

* **Anketa zakona o cestnem fondu.** Načrt zakona o cestnem fondu se nahaja v razpravi vlade, da se potem v dokončni redakciji predloži Narodni skupščini na zakonodajno Slovenijo kot prometno-turistično najrazvitejša pokrajina v državi mora to vprašanje prav posebno pozornost zasledovati, ker je od njegove pravilne in pravične rešitve odvisna izgradnja in obnove našega cestnega omrežja za dolgo dobo let. Načrt, kakor je predložen, nikakor ne zadovoljuje naših upravičenih zahtev po pravični razdelitvi sredstev cestnega fonda ter je zato potrebno, da z vsem poudarkom in imenu vse naše javnosti zavzamemo svoje jasno in odločno stališče. Društvo za ceste vabi vse zainteresirane korporacije, da se po čim številnejši zastopniki udeležijo javnega posvetovanja, ki se bo vršilo v torek 4. maja ob 10. v sejni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani.

* **Prometni minister** je dovolil polovično voznino udeležencem tabora slovenskih fantov in moč, ki se bo vršil 28. in 29. junija v Celju. Ugodnost velja od 28. do 30. junija; delegatom nabavljajnih zadrug državnih namoščencev, ki se udeležijo kongresa in skupščine zveze teh zadrug od 28. junija do 1. julija t. l. v Ljubljani. Popust velja od 25. junija do 4. julija.

* **Slabotne, slabokrvne in počitka potrebe,** ne čitatelje opozarjamo na znano »Serravallo« kina-vino z železom, o katerem se je nad 10.000 zdravnikov pohvalno izrazilo. Dobiva se v vseh lekarnah! Reg. S. 3290. 24. II. 1933.

* **Upravičena želja državnih upokojencev.** »Upokojencev«, glasilo društva državnih upokojencev za dravsko banovino, objavlja v svoji zadnji številki članek »Želimo si denar namesto obljube«. V članku je navedeno: Novi proračun nam je prinesel mnogo bremen v obliki povišanih taks in novih taks. Zaman pa iščemo v njem izpolnitve obljub, ki so se nam dale glede izboljšanja položaja državnih nameščencev in upokojencev. Ostal je enodstotni izredni doprinos k uslužbenemu davku ki bi bil že lahko odpadel, če se po izjavah merodajnih oseb gospodarske razmere v državi boljšajo. Ostal nam je kuluk, glede katerega smo dokazali že ponovno, da ne pomeni samo veliko breme, temveč veliko krivico. Zlasti za upokojence v dravski banovini. Zaman so bile obljube najvišjih činiteljev v državi, zakaj ostalo je vse pri starem, oziroma se je še poslabšalo z novimi bremenji. Potem navaja članek obljubo ministra Jankovića, da bo z ozirom na dvig cen izboljšanje položaja uradništva. Mi smo, pravi članek, g. ministru hvala za to novo obljubo in samo želimo, da bi kmalu prišle tiste razmere, ki bodo dopuščale izpolnitev njegove obljube. Dollej na ostanemo skeptični, kakor smo bili, dokler ne preidejo od obljub k dejanjem.

* **Zborovanje državnih upokojencev.** Društvo državnih upokojencev za dravsko banovino bo imelo v nedeljo 23. maja popoldne v Ljubljani v Delavski zbornici svoj redni občni zbor, na katerem se bo sklepalo tudi o ustanovitvi posmrtnega sklada za družbene člane in o izpremembi pravil. Društvenemu odboru je treba predložiti, o katerih naj bi se na obnem zboru sklepalo, prijaviti pisмено najkasneje 8 dni pred obnim zborom.

* **Dve poroki.** Poročila sta se včeraj dopoldne v ljubljanski cerkvi sv. Florijana gđ. dipl. phil. Fides Nowy in arhitekt Dušan Petek. — V Konstanji (Rumunija) sta se poročila g. Rajmund Domik, inženjer angleške plovnice družbe, in gđ. Lizika Prevolska iz Maribora. — Bilo srečno!

* **IZ »Službenega lista«.** »Službeni list k. r. banke uprave dravske banovine« št. 34 z dne 28. t. m. objavlja uredbu o izpremembi odst. 2. čl. 57 uredbe o razpisnih odločbah odbora, ki jo sprejema odbora 1. čl. 4 odst. 1 čl. 36 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, odločbo o višini pristojbin za izdajo živinskih potnih listov, odločbo, da prepis računov za carinarice niso zavezani taksi, odredbo o vplačevanju avtorskih nagrad pravilnik o izpremembah in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o državnih trošarinah, odločbo glede člene lanenega in ricinovega semenja letnje 1937, dopolnitve v pravilniku in normah o kontroli semenja kulturnih rastlin, odločbo o oporotitvi žvepla državne in banovinske takse, odločbo o razveljavitvi seznamov strojev in strojnih delov, tečaj turističnega dinarja proti češkoslovaški kroni, popravek v pravilniku o proglasnju turističnih krajev in v seznamu kulturnih krajev, odločbo o priznanju samosvojevala rilaškega okraja št. 27—Ihan, objave banke uprave o pobiranju obsejnih davčnin v letu 1937—38, in razne objave iz »Službenih Novin«.

* **Ukinitev otroškega zavetišča v sarajevski tobačni tovarni.** Baš v času, ko se toliko govori in piše o potrebi varstva otrok, je sarajevska tobačna tovarna sklenila ukiniti zavetišče za dojenčke. V tem zavetišču, ki je bilo v tovarni ustanovljeno pred kakimi petimi leti, so matere-delavke svoje otroke imele med delovnim časom pod nadzorstvom sester in zdravnikov. V zavetišču je bilo dnevno kakih 40 otrok in uprava tovarne je imela zaradi tega zavetišča na mesec do 2500 Din stroškov. Lanj pa so bili izdatki za zavetišče znižani na mesečnih 1000 Din in je bilo zaradi tega zavetišča seveda manj otrok. Zda pa je odgovor na ta majhen izdatek in zavetišče bo ukinjeno s 1. majem.

* **Pri zaprtju in motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega Franc Jožefove grenčice.

* **Področje mostarske gozdarske direkcije.** Po dolgem prizadevanju gospodarskih krogov v Hercegovini in Dalmaciji je bila ustanovljena, kakor smo že poročali, samostojna gozdarska direkcija v Mostarju. Njen delokrog obsega vse področje Hercegovine, dele Bosne (Livno, Prozor in Tomislav grad), del Crne gore (gozdarsko upravo v Nikšiću, ki je doslej spadala pod direkcijo v Skoplju) in del Dalmacije, kjer so državni gozdovi.

* **Od poplav povzročena škoda** v Novem Sadu. Zaradi poplav, ki so nastale od podzemeljskih voda, je v Novem Sadu pod vodo kakih 300 hiš, 7 tovarn in dvoje velikih skladišč lesa. Največ škoda so te poplave povzročile v predmestju Veliki Liman. Domneva se, da bodo vode tam porušile kakih 10 hiš. Tudi v ostalih delih predmestja je voda za lila vse kleti.

* **Ne zamudite** subskripcije edinega biografskega romana o možu, ki nam je ohranil naš jezik. »Romana o Prešernu« pisateljice Ilke Vaštelove. Roman izide v prvi polovici maja, zato pohitite s subskripcijo, ki jo pošljite na naslov: Ilka Vašte, Ljubljana, Lavričeva ulica, 6.

* **Da binkostni vsi v Potojsko jama,** veslika ljudska veselja, koncerti t. d. popola na razsvetljavi jame. Prijave Putnik in Izletna pisarna Okarna. Pozor! Gorenci, Dolenjci in Kamničani bodo imeli zvezo na posebni vlak za tja in nazaj.

Iz Ljubljane

u— **Koroški pevci** med nami. Na povratku s svoje dolge turnee se bodo v ponedeljek 3. maja ustavili v Ljubljani pevci slovenskega pevskega zbora »Dobrača« iz Brnce ob Zilji, kjer bodo kot gostje pevskega društva »Ljubljanski Zvon« nastopili z izbranim koncertom slovenskih koroških narodnih pesmi zvečer ob 20. uri v Františkanski dvorani. Pevce je 25; vodi jih mladi pevovodja g. Hanzej Kropivnik. Kropivnik je v Ljubljani znan že izza velike pevske turnee pred petimi leti, ko je dirigiral združene koroške pevske zbornice v Unionu. Iz svojih Brnčanov je znal ustvariti najboljšo pevsko družino na Koroškem. Iz bocala ga repertoarja, ki obsega več kakor 50 narodnih napevov, so zbrali Brnčani 20 najlepših pesmi. Opozorjamo že danes na ta koncert vse ljubitelje lepega petja in prijatelje Koroške. — Velopnice se že dobivajo v prodaji v pisarni »Pax et bonum« v Františkanski pasaji. (Telefon 38.28).

u— **Elektrotehnika bo preobrazila svetovno gospodarstvo.** O tem je v torek zvečer predaval v Delavski zbornici univ. profesor dr. inž. Milan Vidmar. Predavanje je odkrilo zanimive perspektive, kakor jih je v svojem predavanju razgrnil svetovni predsednik Zedinjenih držav ameriških v Washingtonu Roosevelt, o izhodu iz današnje svetovne gospodarske stiske. Kakor je pred 150 leti izum parnega stroja povzročil preobrat v gospodarstvu in je francoska revolucija postavila temelje kapitalističnemu gospodarstvu, ki ima edino težnjo: neomejeno pridobivanje denarja na račun svojega bližnjega, tako je ta red po 150 letih postal težko zlo, ki je poglaval vse svet na kraj gospodarskega propada. Kakor se je pričela nova doba v gospodarstvu, tako je tedaj filozof Kant postavil temelje novi filozofiji s »Kritiko čistega razuma« in stri okrove srednjeveške mistike. Nova doba je prinesla tedaj ljudem gospodarsko svobodo. Dnes pa vsi čutimo, da v tej svobodi ni bilo nekaj v redu in da je bila urejena na nerazumen način. Naloga znanosti in človeške uma je, da si pripori zmago nad nerazumnim redom v svetu in v naravi. Zato je predavatelj naglasil, da more biti edini pameten izhod iz tega: načrtno gospodarstvo. Pamrt stroj je dal podjetnikom možnost izkoriščanja delovne sile z ustvarjanjem brezposelnosti rezervne delovne armade, nova doba pa skuša prav temu zlu odbiti ost s tem, da bo delovno ljudstvo vrnila deželi. Elektrotehnika bo omogočila, da bo vsak posameznik deležen električne svetlobe in njenih dobrot. Preprečiti pa je treba vsakršne spekulacije. Dolžnost države je, da si uredi delovno armado, da osnuje električne centrale in si postavi gospodarstvo po načrtu. Spoznamo, složno delo vseh mora privedti človeštvo do boljših dni. Predavatelj se je za zanimivo predavanje zahvalil predsednik Prirodoslovnega društva prof. dr. Rebek.

u— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** priredi v okviru tečaja o the. XII. znanstveni sestanek v petek, dne 30. aprila 1937. ob 18. uri v predavalnici internega oddelka obč. državne bolnice v Ljubljani s predavanjem dr. Ivo Pirca o higienski organizaciji in protituberkulozni borbi v dravski banovini, in dr. Franca Debeve o patogenezi tuberkuloze. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini!

u— **Občni zbor Slavističnega društva** bo 8. maja ob 18. v prostorih Slovenske Matice. Opozorjamo člane, da se ga po možnosti vsi udeležijo, ker bo občni zbor sklepal tudi o društvenem časopisu.

u— **Vsem članom podpornega društva železničarjev v Ljubljani.** Te dni se bodo delile glasovnice za volitev delegatov navedenega društva. Opozorjamo vse člane, da naj glasovnice ne oddajo raznašalca, temveč jih oddajo, dokler ne dobe kandidatne liste od akcijskega odbora. Akcijski odbor.

u— **Letalske razstave prireditelji aeroklub »Naša krila«** v soboto 1. maja od 8. do 19. na prostem v Zvezdi ter v nedeljo 2. maja od 8. zjutraj do popoldne na prostem pred Narodnim domom. Istega dne popoldne pa bodo na ljubljanskem letališču od 15. ure dalje letalske prireditve, pri katerih bodo sodelovali naši domači piloti motornih in brezmotornih letal. Takrat bo prvič v Ljubljani pokazano letenje brez motorja z jadralnim letalom. Za obe razstavi in za prireditve na letališču se bo pobirala malenkostna vstopnina, da bi se tako nekaj prispevalo za napredek našega civilnega letalstva. Cene za letenje bodo znižane, a kdor v nedeljo 2. maja ne bi mogel izvesti poleta, bo imel priložnost za to ob drugih dneh, kadarkoli bo prišel na letališče in predložil karto. Septembra bo velika aeroklubova tombola. Srečke bodo prodajali na razstavnem prostoru. Pri tomboli bodo izžrebali tudi troje srečk, ki bodo upravičile lastnike do brezplačnega poleta nad Ljubljano.

u— **V soboto 1. maja nastopi** pri slavnostni predstavi v operi po daljšem presledku spet znana, simpatična solopesalka ga Erna Moharjeva. V večji operetni uloži se predstavi mlada konservatoristka ga. Gnuosva. Glavno komično moško ulogo igra naš priznani komik g. Zupan. Vstopnice se že dobe pri dnevnih blagajni, rezervirana mesta prosimo, da se dvignejo.

NAŠ ŠLAGER!

Filme in fotoaparate skrajno znižali in sicer:

Cadet Box	
vel. 4,5 x 6	s tremi filmi
samo Din 99.—	
Baby Brownie	Din 96.—
Jiffy	Din 150.—
Balda ali Kodak z opt. 1:6.3	Din 324.—
Balda	z opt. 1:4.5 Din 420.—
Balda Compur	z opt. 1:4.5 Din 810.—

Foto Tourist LOJZE ŠMUC

JUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 8

u— **Obnovljeno delo v Strojnih tovarnah.** V ljubljanskih Strojnih tovarnah in livarnah vladajo že dalje časa težavne razmere. Tovarna ni mogla za izvršena dela v vrednosti preko milijon dinarjev dosedaj dobiti plačila in je zaradi tega za ostala z izplačilom delavskih mezd. V tovarni je zaposleno okoli 300 delavcev, ki so pred tednom nastopili brezplačno dopust. Medtem so se pričela pogajanja o obnovi dela. Danes se je vršilo zborovanje delavstva Strojnih tovarn v Delavski zbornici na katerem je poročal glavni zaupnik g. Trtnik. Podjetje je v zaostanku z mezdami za kakih 140.000 din. Podjetje je pripravljeno ponavzati zaostale mezde v dveh obrokih. Zbrani delavci so se s predlogom vodstva tovarne zadovoljili in nastopili včeraj ob 13. uri v vseh obratih zopet svoje običajno delo. S tem je odstranjena težka kriza, ki je hudo prizdejala stare in izbornu kvalificirano delavstvo Strojnih tovarn. Želeli bi bilo samo, da bi vodila o njem računa tudi država kot glavni naročnik izdelkov Strojnih tovarn in poravnala v redu svoje obveznosti. Vsekakor je značilno za naše prilike, da se mora eno najstarejših domačih industrij skih podjetij v Ljubljani, ki daje samo ljubljanski občini letno do 700.000 din dohodkov, boriti s takimi neprilikami. In to v času, ko vse okoli nas cvete silnica industrij, bolj kakor kdaj poprej.

u— **Maj na Jadranu.** Najbolj priljubljen mesec v letu je maj. To je mesec cvetja, petja, ljubavi, prezije. V maju se budi narava in vsa bitja začno novo življenje. Kakor zaenkrat kaže, nam letošnji maj ne bo nudil one radosti in veselja, ki si ga tako želimo. Da bi kljub vsem tuga-bam hladnih, deževnih dni ostala ljubezen do maja v naših srcih neomajena, priredi krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani prvega maja ob 20. v dvorani hotela »Metropole« svoj »Majinski večer«. Na tej prireditvi bomo pozabili na vsakodnevno dolgočasnost in našli užitek v toploti majskega sonca na Jadranu. Poleg pestrega sporeda nam bo nudil ta družabni večer tudi druge raznoterosti med katerimi bo ples na ladiji, v pristaniščih pa pesem jadranskih slavkov. Vstopnina bo 10 Din. Vstopnice se dobe v prodaji v pisarni pri Jadranske straže, Tyrseva c. št. 1a/IV. In pri večerni blagajni. Mize se rezervirajo samo prodaji vstopnic.

u— **Vsem članom podpornega društva železničarjev v Ljubljani.** Te dni se bodo delile glasovnice za volitev delegatov navedenega društva. Opozorjamo vse člane, da naj glasovnice ne oddajo raznašalca, temveč jih oddajo, dokler ne dobe kandidatne liste od akcijskega odbora. Akcijski odbor.

*** KINO ***

TEL. 21-24 **MATICA**

PREMIERA!

Film iz življenja gojenec ameriške zračne vojne akademije

JEKLENI ORLI

v glavni vlogi:
Wallace Beery, Robert Young

TEL. 27-30 **SLOGA**

Vrhunec filmske umetnosti

I R E N A

v glavni vlogi Zeraldina Katnikova, Lili Dagover, Sabine Peters, Karl Schönböck

TEL. 22-21 **UNION**

Danes poslednji ob 16. in 20. uri

SVETOVNO ZNANI VARIETE

TRILE FRATELLINI

s šestimi dodatnimi točkami

Ne zamudite te zadnje prilike.

u— **Na Trški gorci,** igro z godbo in petjem, ponove šentjakobčani neprekljono zadržijo v soboto 1. in nedeljo 2. in v četrtek 6. maja. Kako zelo je vsem to domače delo ugajalo, dokazuje 14 skoraj popolnoma razprodanih dvoran. Večina posebnikov si je ogledalo igro po večkrat. Preskrbite si pravčasno vstopnice. Začetek točno ob 20.15.

u— **Javna produkcija glasbene šole »Sloga«**, Danes bo v glasbeni dvorani »Sloga« v Ljubljanskem dvoru v Pražakovi ulici ob pol 18. javna produkcija »Slogine« glasbene šole. Nastopijo gojenci klavirja, solista, petja, gosli, čela, mladinski pevski zbor in solski orkester. Vstop je prost.

u— **J. N. A. K. Edinstvo.** Drevi ob 20. bo v klubovem lokalu predaval prof. Mošć: »O Poljski, Udeležba obvezna. Odbor.

u— **Pod pokroviteljstvom g. župana dr. Adlešića** priredi ljubljanski skavti akademiki s plesom 9. maja ob pol 18. v veliki dvorani Kazine. Izra Adamičev plesni orkester.

u— **JNAD.** Jadran opozarja svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka, ki bo drevi točno ob 20. Na sestanku bo predaval primirij g. dr. Zalokar o temi: »Vloga mlade ligenice v politiki v zgodovini mladincev. Udeležba za vse člane strogo obvezna! Odbor.

u— **Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva v Mostah** vabi svoje člane in prijatelje na skopjetno predavanje o sadnih škodljivcih, ki bo danes ob 20. v račnični osnovne šole v Mostah.

u— **Jurjevanje** na Gradu bo v nedeljo 2. maja. Zdrženje CM podružnice šentpieterske in šentjakobsko trnovske vabijo vse ljubljansko prebivalstvo na Grad. Ob 9. uri bo sv. Maša v grajski kapelici popoldne bo ljudska veselica, na kateri bo igrala tudi gošča. Oskrbnjeno je za zedačo in dobro pijačo po najnižjih cenah. Srečolov bo udeležencem prinesel mnogo lepih dobrot.

u— **Princesa Dagmar** v kinu Ideal. Eno najlepših filmskih del letošnje sezone, film odličnega režiserja Bolvaryja, je te dni na sporedu kina Ideal. Problem prve vroče ljubezni, prebujajoča se v srcu mlade dekleta, prve solze grenkosti v mladi razočarani duši, vse to je prikazano v tem filmskem umotvoru na tako lep in prepričevalen način, da silijo celo hladnemu gledalcu filma solze sočutja v oči. Film je izdelan v prekrasnih pokrajinah trolskih Alp ob sodelovanju znamenitih umetnikov Angele Salokereje in Atile Hörbigerja. Priporočamo ga v ogled vsem ljubiteljem lepih filmov.

u— **Društvo »Tabora«**, Danes zvečer ne bo članskega sestanka.

u— **Bratje Fratellini** so nam v teh deževnih dneh, na koncu meseca, prinesli nekaj nenavadno prijetnega razvedrila v Ljubljano. S svojo skupino, ki je zmogla izpolniti spored vsakega dobrega velikomestnega varietela, so se nam zlasti v torek zvečer — ko je bila njihova generalna s popoldnima predstavo zadovoljivo opravičena — pokazali v vsem svojimi originalnimi sposobnostmi. So virtuozi in akrobati, vsake zavrstno groteskna figura, pri tem pa skladno v igrani kot zanikarna trojica, ki s slehernim kretnjo in v vsakim drastičnim gibom vzbudi v gledalcu mnogo zadovoljnega smeha. Smeh je zdravje. Zato tudi brate Fratellini je prav pošteno lahko ocenimo kot izvršne zdravnike zoper čemernost, zoper hipohondrijo, zoper blaziranost in vse druge grenke lastnosti, ki so posebno v Ljubljani tako zelo udomačene. Ostali spored, ki se grupira okrog te osrednje točke, je dobre varietetne kvalite in istotako zaslužni odobravnje publike.

u— **Buffet »Rioc«** v Selenburgovi ima prvotnost kuhinjo: golač, vampi, kranjske kobase, hrenovke, sendviči itd. Vedno vse sveže. Pridite pokusiti!

Prvo jezero na Dolenjskem

Po naravnem usadu hriba je občina Leskovec pri Krškem dobila prvo dolenjsko jezero

Krško, 28. aprila. Obsežna občina Leskovec pri Krškem je dosegla zadnje dni pravo senzacijo, o kateri se je spočetka le šušljalo in neverjetno odkimavalo, ki pa je na veselje mnogih postala resnična, tako da je zapušen in malo znan kraj pod vinskih gorami Drenovca postal najzanimivejši in ima že sedaj ob blizu in daleč sleherni dan več obiskovalcev. Igra narave je že šestkrat preoblikovala zemeljsko površje, največkrat v nesrečo človeštva, tu pa obratno tako, da je postavila v idilično dolino ljubko jezero, nad katerim imajo veselje ne-le domačini, marveč tudi drugi obiskovalci.

Med Dednim vrhom in Drenovcem je tekkel potokček imenovan »Smolnšček«, ki ima svoj izvir v Ravnem. Po letosnji veliki noči pa so nekateri ljudje opazili počasno premikanje Dednega vrha. Izgledalo je, da hrib »drsi« v dolino počasi z vso zgornjo plastjo, z vsem drevjem in grmovjem vred. To drsenje zemeljskih plasti se je od dneva do dneva večalo in pokazalo tipičen zemeljski usad, ki je bil povzročen predvsem od obilnega deževja v zadnjem mesecu, delno pa tudi zaradi talnih skladov laporice, raz katere je hrib drsel.

V višini približno 100 m in v oddaljenosti kakih 500 m od imenovane dolnice ter v širini 200 do 300 m se je zemlja polagoma usedla in se kakor velikanski zemeljski plaz v obliki jezika zajedla v dolino. Premikale so se zemeljske mase, ki jih še ni mogoče točno ugotoviti, vendar pa jih sa-

mo približno lahko ocenimo na 700.000 m³. Silen pritisk z rusečega se Dednega vrha je dvignil nižje plasti kar peno in jo je zasiral po vsji širini doline doslej že v višini 18 m in debelino 70 m.

Posledica je bila, da je zemlja docela zagostila dolino in preprečila odtok se nikdar uslemu potoku Smolnščku. Na mestu, kjer je bila doslej le dolinska košenina in nekaj drevia, pa je pričelo rasti jezero, ki se je dan za dnem večalo. Voda je preplavila parcele posestnikov Tratnika Alojza z Rake, Sotlerja Jožeta iz Drenovca, Pirca Janeza iz Drenovca in Šviglija Janeza iz Senuš. Ker je dolina postala zaprta od vseh strani, je v idilični okolici voda narasla v pravo jezero, ki meri danes v dolžino svojih 550 do 600 m in v širino do 150 m. Ljubko sliko tega jezera kvari sedaj edino še nekateri nad gladino štrleči vrhovi dreves, katerih pretežni del se nahaja že v 9 meterski jezerski globini.

Ker se zemlja polagoma še vedno z Dednega vrha useda in v strugi usada ni prostora, je pričakovati, da bo pritisk dvignil še ostale plasti na že obstoječi naravni nasip in tako dolino tako močno zajel, da bo jez držal tudi najmočnejši vodni pritisk. S tem bi dobila občina zavidanja vredno lepo stalno jezero, za 1000% pa bi bila povečana tudi vrednost okolice same. To domačini dobro vedo in bodo gotovo znali biti tolikanj podjetni, da bodo po potrebi, katere pa zaenkrat še ne predvidevajo, znali vsak odtok preprečiti, ker

je vsem razumljivo, da bi jim jezerska voda, ki je izredno čista, znala donosati ti-sočkrat večje koristi kakor pa dolinska košenina in leščina. Povsem gotovo pa je pričakovati, da bo v primeru take potrebe z modrimi ukrepi in pametnimi nasveti sodelovala tudi občina, v katere območju je novo jezero.

Zanimivosti tega usada se predočijo v vsem obsegu, ako se popnemo na vrh še preostalega Dednega vrha do lomne črte, kjer se je zemeljski plaz utrgal in drsel po talnem skladu laporja. Vsi znaki kaže-

jo, da je talna voda dospela med plast laporja in na njem nanežane ilovnate plasti zemlje, razrahljala zvezo in povzročila drsenje. Nekateri si ta prirodni pojav razlagajo, kakor da bi bil povzročil morda od udora kake podzemne votline. Če bi bilo res tako, potem bi se zemlja resnično pogreznila in ne zdrsela v dolino. Dobro je vidna sled plazu, ki se pomika navzdol, vidni pa sta v plazu samem še dve večji kotanji v obliki ribnikov, polni sinje zelene vode, ki se mora sčasoma preliti v spodnje glavno jezero.

Velike poplave Save in Morave

že dva meseca so pod vodo ogromni kompleks obdelanih zemljišč

Beograd, 28. aprila. Sava je tako narasla, da lahko vsak čas doseže ono katastrofalno višino, kakor v nesrečnem letu 1932. Če bo Sava narasla samo še za nekaj centimetrov, bo katastrofa kakor pred petimi leti, ali pa še hujša. V Posavini in v Pomoravju so ogromna rodovitna zemljišča že dva meseca pod vodo. Zaradi dolgotrajnih poplav je bilo na njivah zamujeno vse delo. Ravno tako kakor Sava, je postala zdaj nevarna Morava. Zaradi dolgotrajnega deževja se izliva na vsem svojem toku. Od Stalača do Orašja so poplavljeni obširna polja. Polozaj pri vodnih zadrugah v področju Dunava in Tise je še normalen.

Sava je prebila nasip pri vasi Breski in je zdaj Obrenovac, ki je bil že prej obkoljen od vode, je še večji nevarnosti. Preko porušenega nasipa se je vodovje daleč naokrog razlilo. Na preboj nasipa so bili

pripravljeni in je že od torka zjutraj pri Breski delalo okrog 250 delavcev. Vsi napor pa niso mogli preprečiti rušenja nasipa.

Velika Morava je kakor morje. Polja med Jagodino, Cuprijo in Paračinom je voda pokrila tako, da se vidijo iz nje samo še vrhovi dreves. Promet med Cuprijo in Jagodino je prekinjen in ni upanja, da bo urejen pred tednom dni. Včeraj je skušalo nekaj avtomobilov voziti proti Beogradu, a so se morali vsi vrniti v Cuprijo. Prebivalci vasi Mijatovca se vozijo v Cuprijo s čolni. V poplavljenih vaseh in v onih krajih, ki so od vodovja odrezani od ostalega sveta, primanjkuje živeža za ljudi in živali.

Južna Morava je

Iz Celja

O avtomobilski nesreči v Dobrovi vasi smo dobili naslednje pojasnilo: Pri trčenju sta igrala dva avtomobila, ki sta naproti vloga, kakor je bilo v notici opisano. Iz Celja vozi avtomobil je trčil ob iz Ljubljane vozeči avtomobil trgovca g. Alojzija Dularja, sofer g. Dular je videl, da je nezgodna netočnost, opozoril je svojega gospodarja in vozilo ustavil, kar pa nesreče ni moglo preprečiti. Iz Celja vozeči avtomobil se je zadel ob ljubljanski avtomobil, ki je tako poškodovan, da znaša škoda kakih 20.000 Din. Trgovca g. Dular pa si je pri nezgodi poškodoval roko.

Brezpolecnost. Pri celjski borzi dela je bilo 20. t. m. v evidenci 854 brezposelnih (692 moških in 162 žensk) nasproti 844 (690 moških in 154 žensk) dne 10. t. m.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15 in 20.30 »DRAGOCEN POLJUB«. — Ob 18.15 »VRAZJA LUTKA«.

Iz Maribora

Sporod Protituberkuloznega tedna v Mariboru. Kakor smo že poročali, bo v dnevi od 2. do 8. maja v Mariboru letošnji protituberkulozni teden z naslednjim sporedom: nedelja 2. maja ob 9. na Glavnem trgu sv. maša, ki jo bo daroval stolni škof dr. Cukala. Po maši pozdrav prednika Protituberkul. lige, nato obhod z gobjo in zastavicami. V sredo 5. maja ob 20. predavanje filma v Ljudski univerzi in predavanje dr. Jurečka. Četrtek 6. maja v gledališču ob 15. spevoigr »Pumčke žive«. V soboto 8. maja v Unioni koncert »Jadrana«. Za časa tega tedna bodo po javnih lokalih, delavnicah in šolah javne zbirke.

Nastop sokolskih igralcev v gledališču. V torek zvečer so nastopili v gledališču igralci tezenske sokolske odrednice, ki so uprizorili dramo »Sreča umira« v petih slikah, ki jo je spisal vrli režiser dramskega oddelka tezenskega Sokola br. V. Rebolj. Igralci so lepo in prizadevno podali svoje vloge, le žal, da ni bil obisk tak, kakor bi bila igra zahtevala. Uvodno pozdravno besedo je spregovoril v imenu tezenskega Sokola br. Fr. Luknar.

Angleški kroček prirodi drevi ob 20. predavanje v »Vesni«. Predaval bo g. W. B. Teeling o aktualni temi: Kronanje in britski imperij. Vsi prijatelji angleškega jezika in kulture so prišerno vabljeni.

Iz mariborske CMD. Na skupni seji obeh mariborskih podružnic CMD dne 26. t. m. sta se pod predsedstvom ge. dr. Lipoldove, oziroma gda. dr. Lašiča konstituirala odbora za žensko in moško podružnico. Pri ženski je prevzela blagajno gda. Ema Kosjevera, pri moški pa g. Cvetko Franjo. Odbora sta se med drugim posvetila, kako bi kazalo poglobiti in razširiti narodno obrambno delo in zlasti prirediti našo mladino v trgovski, občni in drugih strokah. Odbora apelujeta na našo mariborsko in okoliško javnost, naj se v polni meri zaveda svoje dolžnosti za narodno obrambno delo CMD ter tako obema blagajnikoma kakor pooblaščenim inkasantom rade volje polaga domo na oltar majhen dar, ako ne več pa vsaj skromno letno članarino v znesku 12 Din.

Kulturne novice. V gledališču bo prihodnji teden dramska premiera Krag-hejeve »Skoljke«. — V Ljudski univerzi predava jutri v petek znameniti hrvatski zgodovinar prof. dr. Manojlovič o univerzalnih historičnih strujah med Evropo in Azijo.

Šahovske novice. V torek zvečer je bilo v Centralu peto kolo v tekmovalstvu za šahovsko prvenstvo Maribora in je dr. Kruic porazil Albenčiča, Mešček Lovčiča, Knechtli Severja, Kukovec Babiča in prof. Stupar Lukeža. Stanje v tabeli je tudi po petem kolu nespremenjeno in vodi še vedno Mešček s petimi točkami. Naslednje kolo bo v petek 30. t. m. v Centralu.

Maribor mesto topolov. V smislu preurejitvenih načrtov je mnogokje v starem in novem Mariboru predvidena nasaditev topolov. Poleg naše avenije so opremlili sedaj z mladimi topoli tudi del Dvofakovce ceste, ki jo dobila s tem prijaznejše lice.

Vrnitev ruskega ujetnika

Maribor, 28. aprila. Po 23 letih se je vrnil iz Rusije Josip Plovnik od Sv. Miklavža pri Slovenjgradcu. Takoj ob pričetku svetovne vojne je z 87. pešpolkom odrinil na rusko fronto, kjer so ga Rusi kmalu ujeli. Poslali so ga v Sibirijo, kjer je preživel vsa leta po vojni in se tudi poročil. Domotožje ga je gnalo domov in končno se mu je posrečilo dobiti od ruskih oblasti dovoljenje za povratek v domovino.

Včeraj se je z ženo in 4 otroki pripeljal v Maribor, odkoder so ga z vso družino vred poslali v njegovo domovinsko občino Sv. Miklavž.

Zadaj je tendenca padanja vode na Savi ob velikem toku Morave. V spodnjem toku velike Morave bodo pa vode naraščale še nadalje, zato bo narasla tudi Donava od Smedereva do Pančeva. Seveda je pa to stanje zelo odvisno od vremena.

Danes je minister dr. Marko Kožul v družbi načelnika hidrotehničnega oddelka Čelešina in višjega svetnika Pantiča odšel v poplavljen kraj v dolini reke Morave. Jutri bo gradbeni minister odšel s strokovnimi referenti v dolino reke Save do Brčkega in morda do Broda.

Važna cesta v Sandžaku

Bijelo polje, 28. aprila. Sandžak, ki je hudo trpel zaradi pomanjkanja komunikacij, bo še letos dobil novo avtomobilsko cesto, ki bo velikega pomena za promet v zetski banovini. Ta cesta, ki jo gradijo že dve leti, bo vezala Prijepolje z Bijelim poljem. Cesta vodi ob reki Limu skozi najlepše in romantične dele Sandžaka. Posebno lep je del, ki vodi skozi soteske Brodarjeva. Te soteske so baš v sredi 30 km dolge ceste. Stroški graditve bodo znašali blizu 30 milijonov. Mnogi deli važne ceste so že popolnoma dovršeni in verjetno je, da bo cesta izročena prometu že v začetku letošnje jeseni. To se bo zgodilo na zelo slovesen način.

Gospodarstvo

Naša trgovina z najvažnejšimi državami

Že včeraj smo objavili podatke o naši zunanji trgovini z Italijo v prvem letošnjem četrtletju, ker nas trenutno razvoj naše trgovine s to državo najbolj zanima. V naslednjem podajamo nekaj podatkov o razvoju trgovine z drugimi važnimi državami.

Novo povečanje prometa z Nemčijo

V naši zunanji trgovini je bila tudi letos v prvem četrtletju Nemčija daleč na prvem mestu. Nemčija je letos v prvem četrtletju prevzela preko 26% vsega našega izvoza, dočim znaša delež Nemčije pri uvozu blaga v Jugoslavijo celo 30%. V kako znatnem obsegu se je zadnja leta povečala naša trgovina z Nemčijo, nam kaže naslednja primerjava (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	saldo
I. četrtl. 1934	106.1	111.7	- 5.6
I. četrtl. 1935	140.7	115.7	+ 25.0
I. četrtl. 1936	237.1	206.8	+ 30.3
I. četrtl. 1937	349.0	322.3	+ 16.7

Naša trgovina z Nemčijo je bila tudi v prvem letošnjem četrtletju aktivna, čeprav smo zaradi naraslega klirinškega salda skušali doseči povečanje uvoza nasproti izvozu. Šele v marcu se je zaradi padca klirinške marke uvoz toliko dvignil, da smo imeli v tem mesecu pasivno bilanco. Uvoz iz Nemčije je v marcu dosegel rekordno višino 146.8 milijona Din.

Povečan izvoz v Avstrijo

Znatno se je letos povečal tudi izvoz v Avstrijo, ki se je zadnja leta držal na skvoro nespremenjeni višini. Na drugi strani pa je nazadoval uvoz iz Avstrije, kakor je razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	saldo
I. četrtl. 1935	119.9	95.9	+ 24.0
I. četrtl. 1936	131.3	112.7	+ 18.6
I. četrtl. 1937	206.8	99.2	+ 107.6

Letos je bil v prvem četrtletju naš izvoz v Avstrijo še enkrat večji nego uvoz. Ta okolnost je povzročila padec tečaja šilinga v privatnem kliringu, ki ga je potem ustala Narodna banka na višini 8 Din za 1 šiling.

Nazadovanje trgovine s Češkoslovaško

Naš izvoz v Češkoslovaško je letos nekoliko nazadoval; skril pa se je zlasti tudi

Poostrežen določb glede tržnine v Ljubljani

Prejel smo:

Z ozirom na Vaš članek ki ste ga objavili v sredo, dne 7. aprila 1937, št. 80, na strani 5, stolpec 3 in 4 sredi pod naslovom: »Poostrežen določb glede tržnine v Ljubljani«. Vas prosim, da v smislu § 26. zakona o tisku izvolite objaviti v Vašem cenj. listu na istem mestu in v enakem tisku sledeče uradno pojasnilo, oziroma popravek:

V omenjenem članku se trdi, da je s 1. aprilom t. l. stopil v veljavo: nov pravilnik za pobiranje tržnine, nadalje, da se ta novi pravilnik v bistvenih točkah razlikuje od pravnika, ki je bil v veljavi do 31. marca 1937, in da daje možnost za znatno poostrežen določb, oziroma za razširjenje kroga zavezancev. To trditve pa opira članek na staro določilo § 1. pravilnika iz l. 1922., katerega besedilo pa je bilo spremenjeno že l. 1935., torej pod prejšnjo in ne pod sedanjostjo mestno upravo. V proračunskem letu 1937/38, se § 1. pravilnika o pobiranju tržnine ni prav nič spremenil in se glasi tako kakor se je glasil že l. 1935. t. j.: za blago vseh vrst, ki se vnosi — uvozi ali kakorkoli izloži, radi prodaje na ozemlju mestne občine Ljubljanske, je plačati po odobreni tarifi posebno občinsko pristojbino nazvano tržnino.

Ker sta § 1. in § 2. l. 1935. spremenjena pravilnika v nesoglasju s tem, da je § 1. govoril o ozemlju mestne občine Ljubljanske, § 2. pa o javnem prostoru in se ta dva pojma nista krila, je morala sedanja občinska uprava besedilo § 2. prilagoditi besedilu § 1. Zato se je v § 2. izpustilo besede »na javnem prostoru« tako, da ni ostel nobene razlike več med § 1.

Sedanja občinska uprava tedaj ni bistveno spremenila pravilnika o tržnini in ni niti po krški niti v praksi poostrežila določb, ki jih ni dala možnosti razširitve kroga zavezancev, ampak je spravila v smiselni sklad le besedilo že obstoječega pravilnika. Tudi v praksi se pa pobiranje tržnine ni prav nič Z odličnim spoštovanjem

Predsednik: dr. J. Adlešič.

Gornje uradno »pojasnilo« postavlja trditve, da sedanja občinska uprava ni bistveno spremenila pravilnika o tržnini. S tem pa tudi po gornjem pojasnilu ne moremo soglašati, saj mestno načelstvo samo priznava, da je spremenjeno besedilo § 2. pravilnika. Prav ta sprememba pa je bistvenega pomena in dopušča možnost poostrežen določb glede tržnine, o kateri smo poročali.

Ugotovitev, da se praksa pri pobiranju tržnine ni spremenila, nč ne popravljaj, saj je »Jutro« v štev. od 7. aprila v redakcijski pripombi k dopisu, na katerega se nanaša pojasnilo, samo opozorilo, da se ta pravilnik znenkrat ne tolmači v tako širokem smislu. Seveda pa navzlic gornjemu pojasnilu obstoja možnost znatne poostrežen določb glede plačevanja tržnine. To nam potrjuje še sama sprememba § 2. pravilnika, ki navaja, kdo mora plačevati tržnino.

Doslej se je § 2. glasil takole: »Tržnino morajo plačevati vsi mestni in izvenmestni producenti, trgovci, obrtniki, sploh vsakdo, ki postavi na javnem prostoru svoje blago naprodaj.« Po tej določbi se je smela pobirati tržnina le od onih, mestnih in izvenmestnih producentov trgovcev in obrtnikov, ki so postavili svoje blago na prodaj na javnem prostoru, torej predvsem na življskem trgu. V bistvu se tudi ni nič spremenilo potem, ko je bilo l. 1935 spremenjeno besedilo § 1.

Sedaj pa se § 2. glasi takole: »Tržnino morajo plačevati vsi mestni in izvenmestni producenti, trgovci, obrtniki, sploh vsakdo, ki postavi svoje blago naprodaj.« Izpuščene so torej besede »na javnem prostoru«, kar je bistvenega pomena. Za primer naj navedemo, da se po tej stilizaciji (ki je tudi nejasna glede določbe, da se »postavi« blago na prodaj) lahko zahteva tržnina pri uvozu v mesto od vsakega izvenljubljanskega trgovca, obrtnika ali industrijskega, ki pripelje svoje blago v Ljubljano, četudi ga ne prodaja na javnem prostoru temveč ga pripeljejo ljubljanskim trgovcem, kupcu dočnega blaga. Če v resnici ni misljena taka spre-

memba, čemu se je potem v novi stilizaciji izpustila določba, da se plačuje tržnina za to blago, ki se postavi na prodaj »na javnem prostoru«, kajti prodajalec, ki ne postavi blaga na prodaj na javnem prostoru, so vsi ljubljanski trgovci, ki imajo lokale in ne stojnice na trgu. Kakor stvar obrnemo ne moremo prav razumeti kakšen drugačen smisel naj bi sicer imela sprememba pravilnika. Pojasnilo mestnega poglavarstva zatrjuje, da sedanja občinska uprava ni poostrežila določb, to pa se ne nikakor ni garancija, da v bodoče ne bodo pričeli tolmačiti določb točno po besedilu pravilnika. Prav v tem pa obstoja možnost poostrežen, o kateri je »Jutro« poročalo. Neizpodbitno pa je tudi dejstvo, da je v gornjo spremembo tržnina izgubila svoj dosežek, značaj kot odškodnina za uporabo mestnega sveta (javnega prostora) pri prodaji blaga.

Gospodarske vesti

Perforiranje obveznic 7% stabilizacijskega posojila. Z odlokom finančnega ministra od 15. aprila t. l. se morajo obveznice 7%nega mednarodnega stabilizacijskega posojila kraljevine Jugoslavije v zlatu iz leta 1931 jugoslovanske tranše v označbo »Payable en dinars« (plačljivo v dinarjih) perforirati zaradi boljše razlikovanja od obveznic tujih tranš istega posojila. Kuponi se bodo v bodoče izplačevali samo tedaj, če bodo obveznice perforirane. Perforiranje obveznic bo izvršila centralna državna hipotekarna banka. Lastniki teh obveznic naj v ta namen čim prej izročijo obveznice glavni podružnici državne hipotekarne banke v Ljubljani s seznamom v dvojniki (duplikatu).

Banatsko vino v Ljutomeru. Novosadski dnevnik »Deutsches Volksblatt« objavlja pod naslovom »Vrškačo vino v Ljutomeru« naslednjo značilno notico: Neki veletrgovec z vnom v Vršču je nedavno poslal v Ljutomer vagon ržlinga. To vino so tam mošnji gostilničarji tako naglo prodali, da je moral trgovec v kratkem času posliko ponoviti. Ljutomer je eno izmed onih vinskih okolišev Jugoslavije, ki uživa tako v tuzemstvu kakor tudi v inozemstvu najboljšo ime. Dogodek nam kaže, da cenijo vrškača vina tudi najboljši poznavalci vina.

140 milijonov Din za državne nabave v Italiji. Nedavno so listi poročali, da je Narodna banka odkupila skoro celotne terjatve naših izvoznikov od Italije. Zdjaj poročajo iz Beograda, da je te lre v skupnem znesku blizu 140 milijonov dinarjev prevzela od Narodne banke država in sicer po tečaju izpod 3 dinarjev, med tem ko je Narodna banka plačala te lire tudi po 3.45. Te dni se bodo končala pogajanja o likvidaciji teh starih terjatev, ki se bodo porabile za državne nabave v Italiji.

Pogajanja za reguliranje plačilnega prometa s Švicijo bi se morala začeti 15. t. m. v Beogradu, a so se spozornost odložila na prve dni maj azaradi tega, ker je švicarska delegacija zasledena s pogajanj z drugimi državami.

Nov dotok zlata in deviz. Poslednji izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje dotok zlata in deviz (od začetka aprila) značaka 104.1 milijona Din v višini 29.4 milijona Din. Zlate rezerve so narasle za 2.9 na 16627 milijona Din, devizne rezerve pa za 26.5 na 714.8 milijona Din. Obtok bankovcev se je skril za 64.5 na 5300.6 milijona Din, obveznosti na pokaz pa so narasle za 132.7 na 2180.4 milijona Din (predvsem zaradi povečanja živornih vlog za 105.9 na 1069.9 milijona Din). Zlato kritje je znašalo 22. t. m. 28.56% (prejšnji teden 28.77%).

Konkurz je razglašen o imovini Ivana Avšiča, pos. in gostilničarja v Ornučah (48 upravnih mas Veljko Muc, odv. v Ljubljani); prvi zbor upnikov 8. maja ob 9. prijavni rok do 19. maja, ugotovitveni narok 29. maja) in o imovini Mimij Reboljeve, pos. v Ljubljani, Tovarniška 11 (upravniki mase dr. Božidar Černež, odv. v Ljubljani); prvi zbor upnikov 11. maja ob 8. prijavni rok do 1. junija, ugotovitveni narok 18. junija).

Blagajna Poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani posluje v času od 1. maja dalje za stranke od pol 8. do 13. ure.

»Dovršeno urejena tovarna!«

To je enoglasno mnenje vseh — strokovnjakov in laikov! — ki so obiskali našo tovarno ter si ogledali njeno ureditev. Tehnična dovršenost, sodoben, racionalen način dela in največja pozornost pri izbiranju surovin in pri predelovanju — so jih presenetile. Večjega moralnega zadovoljenja si ne moremo želeli za naš trud!

A vsa naša prizadevanja so bila namenjena cilju, ki smo ga dosegli:

Dovršenost naših tkanin!

Cene naših žitovov za obleke 120 do 180 dinarjev meter

Industrija volnenih tkanin
Vl.d. Teokarović Komp

Tovarna: Ljubljana Zagreb Beograd
Paračin Prodaljane: Gradišče 4 Jurčiševa 4 Knez Mihajlova 35
Osijek Novi Sad Sarajevo in v vseh večjih mestih v državi
Kapucinska 14 Trg Oslobođenja 3 Strossmayerova

Borze

28. aprila.

Na ljubljanski borzi je danes med oficijelnimi tečaji popustila deviza Newyork medtem ko se je deviza Pariz za malenkost popravila. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali 8.10, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.09, v angleških funtih po 238, v grških bonih po 32.41 in v klirinških nakaznicah na lire po nižjem tečaju 2.00. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani 12.25, v Beogradu 12.2558 in v Zagrebu 12.2450, odnosno za 15. maj 12.20 in za konec avgusta 12.28.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je pri plačni tendenci trgovala vojna škoda po 408 (v Beogradu po 407). Zaključki so bili še zabaleženi v 4% agrarnih obveznicah po 52, v 7% investicijskem posojilu po 88.50, v 7% Blairovem posojilu po 86.50—86.75, v delnicah PAB po 196 in 197 (v Beogradu po 197) in v delnicah Dubrovačke po 250 in pozneje po 400.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2385.16 — 2399.76, Berlin 1748.03 — 1761.91, Bruselj 735.19 — 740.26, Curjh 996.45 — 1008.52, London 214.58 — 216.63, Newyork 4317.26 — 4353.58, Pariz 198.34 — 194.78, Praga 151.83 — 152.94, Trst 228.25 — 231.33.

Curjh, Beograd 10. Pariz 19.45 London 21.5625, Newyork 436.6250, Bruselj 73.76, Milan 22.98, Amsterdam 239.35, Berlin 175.55, Dunaj 80.70, Stockholm 111.1250, Oslo 108.3250, København 96.25, Praga 15.22, Varšava 83.10 Budimpešta 86, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Effekt.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 407.50 — 408, 4% agrarne 52.50 — 52.75, 6% begunške 76 den. 6% dalm. agrarne

Delavcu ukradeno premoženje

Iz skrinje na podstrešju je izginilo 31.000 din

Šoštanj, 28. aprila.

Včeraj zjutraj se je po mestu in okolici naglo raznesla vest o veliki tatvini. Samemu delavcu Jožetu Zurnanu v Družmirju je bilo ukradeno 31.000 dinarjev... Zurnan je stanoval v Kotnikovi hiši na koncu Družmirja proti Gaberkam. Z varnostjo in mirnim življenjem si je prihranil nekaj denarja, nedavno je prodal tudi podedovano zemljišče in tako shranil v nezaupanju v denarni zavod denar, 31.000 din. v skrinjo na podstrešje. Bil je siguren, da bo tako denar še najbolj varno čakal na čas, ko mu bo pomagal ustvariti lasten dom ali pa, da mu bo na stara leta v oporo.

Vsi ti upi in namere pa so se v eni sami noči strahotno razblinili v nič. Ko je v torek zjutraj opazil, da so podstrešna

Jubilejni zbor Angleškega društva

Ljubljana, 27. aprila.

Angleško društvo je sinoči v svojih društvenih prostorih proslavilo 15letnico svojega uspešnega delovanja. Ob 18. je bilo ob najobsebniji udeležbi predavanje angleškega uglednega javnega delavca in publicista g. Teelinga. Prireditve je otvoril društveni predsednik, odvetnik g. dr. Marjan, ki je med pregledom 15letnega društvenega delovanja naglasil, da je Angleško društvo v Ljubljani prvo društvo te vrste v vsej državi. Društvo je izpolnilo vse svoje naloge. Članov ima 150, knjižnica obsega kakih 1500 knjig ter ima na razpolago mnogo listov in revij. Z velikim uspehom prireja društvo tudi tečajne in družabne večere. Posebej je predsednik pozdravil soustanovitelja in častnega člana društva, bivšega prosvetnega šefa g. dr. Frana Skaberneta in go. Copelandovo, ki je društvu s svojo požrtvovalnostjo mnogo koristila. Članom je predstavil potem predavatelja g. Teelinga, katerega je še posebej pozdravil v angleškem jeziku.

Odlični predavatelj je pojasnil pomen kronanja angleškega vladarja ter razložil potek in zgodovino ceremonij ter slav. nostnega dogodka. Naglasil je, kako bo kronanje 12. maja močno manifestiralo vzajemnost vseh narodov britanskega imperija. Iz zgodovinskega pregleda je posebno zanimivo dejstvo, da kronajo vse angleške vladarje po stari tradiciji v času od 8. do 15. maja. Ta čas je bil izbran zaradi tega, ker v teh dneh drevesa še niso tako košata in zelena, da bi gledalci s tribun zastirala pogled na svečanost. Ko se je predsednik predavatelju zahvalil, ga je prosil, naj sporoči posebno zahvalo Britanskemu svetu za poglubitve zvez z drugimi državami, ker je vsako, po iniciativi te ustanove prirejeno predavanje nov člen v verigi prijateljskih odnosov.

Ob 20. je bil društveni redni občni zbor, na katerem so podali poročila tajnik g. Kermavner, blagajnik g. dr. Švigelj, knjižničarka ga. Graborjeva, gospodarica

74.25 — 47.75, 7% invest. 88 — 88.50, 7% Blair 86.50 — 86.75, 8% Blair 96 bl.: delnice: PAB 196 — 197, Narodna banka 7250 den., Trboveljska 250 — 260, Dubrovačka 365 — 400, Oceania 290 den., Jadranska 400 den., Gutman 60 — 65, Sečerana Osijek 190 — 210.

Beograd. Vojna škoda 406.50 — 407 (406.50 — 407), za junij 406 — 406.50 (406), 4% agrarne 52.50 — 53, 4% severne agrarne 51.75 den., 6% begunške 76.25 — 76.50 (76.50), 6% dalm. agrarne 74.25 — 74.50 (74.50), 6% dalm. agrarne 74.25 — 74.50 (74.50), 7% invest. 87.75 — 88.50, 7% Drž. hip. banka 99.50 — 100 (99.50), 7% stabiliz., 87.50 — 87.75 (87.75 — 88) 7% Blair 86.75 — 87.25 (87), 8% Blair 95 den., Narodna banka 7230 den., PAB 195.50 — 197 (197).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 28. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za maj 127.50, za julij 116.50, za sept. 113.75; koruza: za sept. 109.50.

+ Winnipeg, 28. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za julij 126.125, za sept. 115.25.

+ Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Tendence nespremenjene. Pšenica: baška, sremška 167 — 169, slav. 167 — 169 banatska 166 — 169, baška, potješka 172 — 174. Oves: baški, sremški, slav. 104 — 106. Ri: baška 144 — 146, Koruza: baška in sremška 93—94, banatska 92—93. Moka: baška in banatska »02« in »02g« 247.50 — 257.50, »2« 222.50—232.50, »5« 207.50—217.50, »6« 172.50 — 182.50, »7« 142.50 — 152.50, »8« 115 — 120. Otrobi: baški, banatski 88 — 90. Fižol: baški beli brez vreče 240 — 245.

BOMBAZ

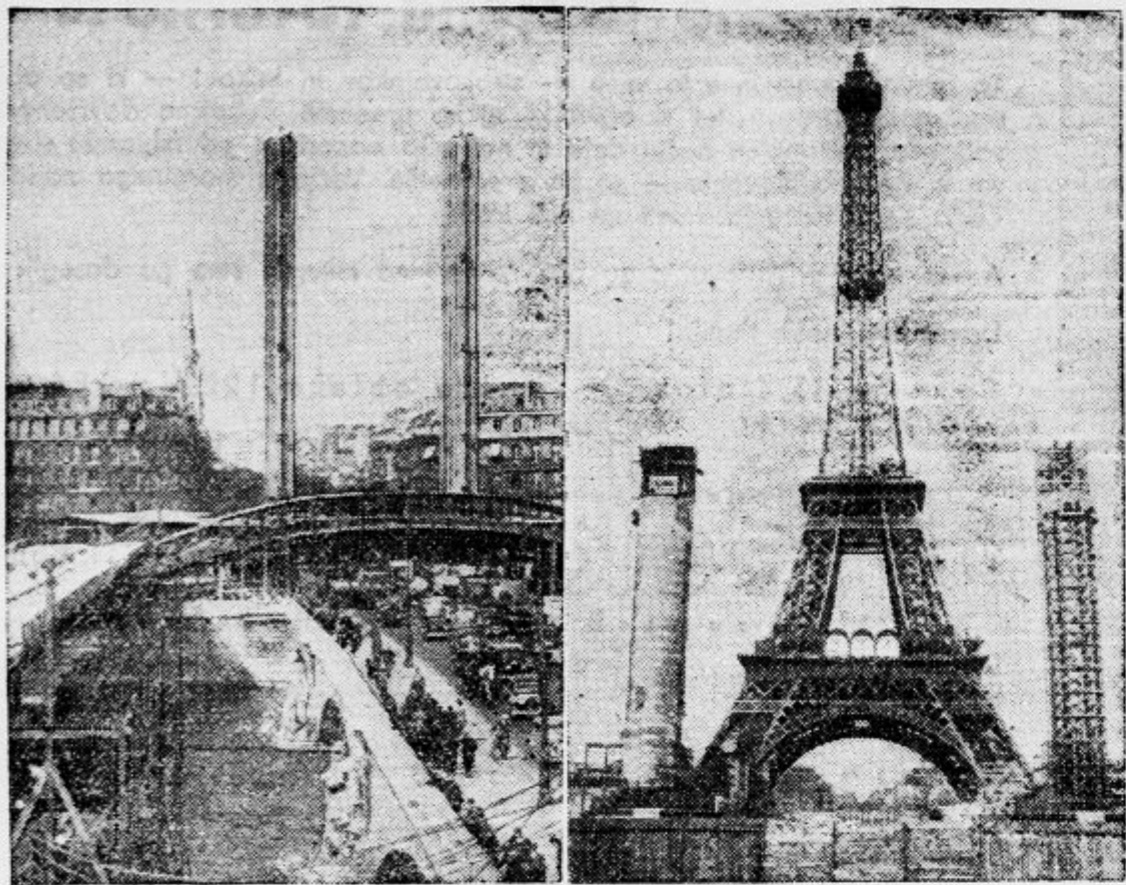
+ Liverpool, 27. aprila. Tendence stalne. Zaključni tečaj: za maj 7.14 (prejšnji dan 7.16), za okt. 7.14 (7.13), za dec. 7.07 (7.07).

vrata in okence odprta, je takoj začutil v sebi nemir, ki se je spremenil v grozo in obup, ko je ob prihodu na podstrežje opazil, da je skrinja nasilno odprta, njegovega denarja pa ni nikjer. Glasen jok je spravil domače in sosedove na noge. Obveščeno je bilo takoj orožništvo, a došle še ni opaziti nikake sledi za vlomilcem in tatov. Domači so usodno noč trdo spali in niso čutili nobenega ropota ali kakih drugih motenj. Kako je prišel vlomilec na podstrežje, to je zagonetka drznega vlomca. Skozi podstrešno okno ali vrata ni mogel, ker so previsoko, glavna hišna vrata so bila po pripovedovanju domačih zaklenjena. Bilo tako ali tako, vse okolnosti kažejo, da je vlom izvršil človek, ki so mu bile razmere v hiši dobro znane.

ga. Kenkova, za nadzorstvo pa g. Miklavčič. Odbor je dobil absolutno s pohvalo. Pri volitvah je bil z malimi izjemkami mi izvoljen doedanj odbor. Nova člana sta g. Petrič in g. Vogrič.

Po občnem zboru je bila v proslavo 15-letnice članjaka, katere se je udeležil tudi g. Teeling. Na prošnjo predsed

Otvoritev pariške razstave odgodena

Prvotno so nameravali otvoriti pariško razstavo v začetku maja, potem pa so stvar preložili v polovico meseca, zdaj pa javljajo, da bo mogoče otvoriti prireditve šele proti koncu majnika. — Na levi: Pogled na Place de l'Alma. — Na desni: Eiffelov stolp.

Nervoznost in višina

Posledice dveh kilometrske višinske difference

Nenavadno domnevo je izrekel pred nedavnim neki južnoafriški zdravnik. Učeni moč je opazil, da se v Johannesburgu, pravem gospodarskem in kulturnem središču Južnoafriške Unije, s čudovito pravilnostjo pojavljajo najbolj srditi strankarski spori in spopadi zavoljo priseljenskih politik in podobnih kočljivih vprašanj. Odkril je desetletni cikel, v katerem prihajajo takšni trnjevi problemi vedno znova na dnevni red in povzročajo najtežje prepire med voditelji dežele. In

zdravnik meni, da je tega kriva le nadmorska višina južnoafriške metropole.

Johannesburg leži, kakor znano, v višini 1700 m nad morjem. Rudniške jame, ki so v neposredni bližini mesta, segajo doloma skoraj do višine morske gladine. Velik del prebivalstva, baš rudarji, mora zato vsak dan premagati višinsko difference skoraj dveh kilometrov in to se kaže potem v sili nervoznosti in preobčutljivosti. V Kimberleyu, v Pretoriji ali v Kapskem mestu, ki ležijo vsi dosti nižje, ni opaziti nič razdražljivosti, ki se kaže v Johannesburgu. Na to originalni južnoafriški zdravnik izrečno opozarja.

Povišana temperatura pri rastlinah

Francoški botanik prof. Le Blarnghem je po vseh pariških listov predložil akademiji znanosti poročilo o svojih najnovejših opazovanjih na rastlinah. Ta opazovanja se tičejo temperaturnih poviškov pri rastlinah.

Povečana temperatura se pojavlja vsako pomlad v dobi obnovljene rasti in prasega navadno temperaturo, ki je enaka zračni temperaturi, za 8 do 9 stopinj. Opaziti pa je še druge, bolezenske vzroke nenadnih toplotnih porastov. Prof. Le Blarnghem jih je ugotovil n. pr. pri vrtnicah v zaprtem prostoru med neko razstavo, tako da bi mogli govoriti o pravi mrzlici v rastlinskem svetu.

I V E R I

Kdor se vsemu smeje, je norec, kdor se vsemu smehlja, je filozof.

Indiskretna ženska usta zapreš najbolje z diskretnim poljubom.

Obrekovanje ne rabi nobenih besed. Zadoštuje nasmehek ali skromig z rameni.

Ko veliki bojevnik ni več vedel, za katero misel naj umre, ga življenje ni več veselilo.

Nad 400 oseb je rešil

V Denhelderju na Holandskem je umrl v starosti 91 let slovit Joap Been, ki je rešil iz morskih valov nad 400 ljudi. Njegovo človekoljubno delovanje se je začelo v neki viharji noči meseca novembra 1873., ko je potegnil iz vode na suho 20 mornarjev nemške ladje »König Wilhelm I.« Petnajst let pozneje je otel iz vode 32 mož nekega angleškega parnika, dve leti pozneje pa je v božični noči rešil vso posadko neke ponestrčene angleške ladje.

Komentarji h kronanju

Kakor poročajo iz Londona, se je odločil izdajatelj knjige »Komentarji h kronanju« Deniese Geogrey odlegiti publikacijo iz prometa, in sicer na protest advokata Allena, ki je pravni zastopnik Windsorskega vojvode. Knjiga, ki obravnava odstop Edvarda, da VIII. na precej ohlapen način je bila natisnjena v 10 tisoč izvodih, prodaja pa 60.000 izvodov. Ostanek bodo uničili. Ponatis knjige, ki so ga pripravili v Ameriki, bo primerno okrajšan. Tako pride tudi v Angliji na svetlo revidirana izdaja brez žaljivih mest za Windsorskega vojvodo.

Utrjevanje vojaške osi Rim — Berlin

Obisk generala Göringa v Rimu ima politično in vojaško ozadje. V levem krogu zgoraj Mussolini, v desnem Göring, spodaj Mussolinijeva rojstna hiša

Kdo jo je umoril?

Wengreenova — žrtev umora iz ljubosumnosti ali roparskega zločina?

Umor 29letne hčere paragvajskega diplomata Wengreena na Dunaju še vedno ni pojasnjen. Avstrijska kriminalna policija si prizadeva na vse načine, da bi odkrila kakšno sled za morilecem, toda doslej se ji to ni posrečilo. Dognano je samo to, da je morilec moral sedeti v avtomobilu, ko je na svojo žrtev oddal smrtonosne strele.

Piscu okultističnih brošur Sternederja so natančno izprašali vest in je dokazal, da je bil med časom, ko je bil izvršen zločin, pri neki kinematografski predstavi. Pač pa leti precejšnjo sum na Sternederjevo priležnico Juto, ki stanuje v bližini kraja, kjer je bil izvršen umor. Ta ženska, hči polkovnika, ki jo je oče zaradi razvratnega življenja izključil iz svoje družine, je živela zadnja leta s Sternederjem v skupnem gospodinjstvu in je še zdaj pri njem. Očividci trdijo, da so jo videli ob času, ko je bil izvršen zločin, na cesti. Toda Juta si je preskrbela alibi. Neke prijateljice pravijo, da so bile ob času zločina pri nji doma. Tako so kriminalni organi postavljeni pred silno komplicirano vprašanje, kdo je mogel biti storilec. V pomanjkanju dokazov se nekatere magibaje k domnevi, da je Wengreenova morda le postala žrtev roparskega umora, ker je zmanjkalo iz njenega kovčega 400 šillingov, ki jih je prejela nekaj dni pred usodno vožnjo z avtomobilom.

Nenavaden je bil način, kako se je Wengreenova seznanila s Sternederjem, ki je bil prvotno pastir in hlapec, pozneje uradnik pri železnici in učitelj. Pred kakšnimi petimi leti je dobila Wengreenova, ki je tedaj živela v Buenos Airesu, neke Sternederjeve brošure v roke. Začela se je zanimati za avtorja, ki jo je s svojimi zmedenimi pisarijami kar fasciniral. Zdi se, da se je pripeljala k očetu v Avstrijo že s trdnim sklepom, navezati s Sternederjem čim tesnejše stike. Oče se je hčerini nameri izprva upiral, ko pa je videl, da nič ne pomaga, je popustil. Sterneder sam ni jemal prizadevanja Wengreenove

Čiščenje v Moskvi

Kakor vedo povedati vesti iz Moskve, se nadaljujejo aretacije v zvezi z zadnjimi dogodki. Pred dnevi je bil aretiran ravnatelj moskovske opere Mutnič, ki je bil prej komisar rdeče vojske ter ima čim arnadačnega poveljnika. Zapril so tudi Ljadova, ravnatelja Malega gledališča. Ta aretacija je baje v zvezi z Jagodo in z osumljenjem iz njegovega kroga.

Spomenik kralju Juriju V.

Na dvorišču Windsorskega gradla so pred dnevi odkrili spomenik pokojnemu angleškemu kralju Juriju V. Spominski svečanosti je prisostvovala poleg sedanjega kralja Jurija VI. in njegove soproge kraljice Elizabete tudi vdova po pokojniku, kraljica-mati Mary (na desni)

Peklo na Angleškem, raj v Ameriki

Davčne dajatve so na Angleškem mnogo višje nego v Zedinjenih državah

Isti dan, ko je angleški finančni minister Neville Chamberlain predložil spodnji zbornici proračun za prihodnje leto in davčno obremenitev je izšel slučajno ali pa tudi ne popolnoma slučajno ameriški državni proračun. Tako anglosaški bratje lahko medsebojno primerjajo, koliko bodo morali plačevati v tej in koliko v drugi deželi.

Londonški »Times« beležijo z rahlim vzlihom, da mora plačati Američan z ženo in otrokom, ki zasluži letno okrog 10000 funtov šterlingov, približno 17 funtov dohodninskega davka. Anglež v istem položaju

pa bo moral po novem plačati nič manj nego 117 funtov šterlingov. Na prvi pogled je videti, kakor da bi imeli v Ameriki, kar se tiče davkov, pravi raj, na Angleškem pa pravo peklo. Primerjava pa ne ustreza popolnoma. Direktno obdavčenje dohodkov ima v Ameriki že od vsega početka razmeroma majhno ulogo. Uncle Sam stiska svojo podložnike rajši indirektno. Natančna primerjava med obema deželama je zato zelo težka. Vsekako pa bo veljalo, da gre Američanom, kar se tiče davkov, v splošnem še vedno bolj nego Angležem.

Neznano pismo Ameriga Vespuccija

V arhivu neke patricijske dorbine v Firenci so odkrili doslej popolnoma neznano pismo Ameriga Vespuccija, naslovljeno na Lorenza de Medici. V tem pismu sporoča Vespucci plemenitašu svoje vtise o tretjem potovanju v Novi svet. Med besedilom je več mest, kjer omenjajo že dve prejšnji vožnji Vespuccija v Ameriko, katero je odkril la morjeplovec pred Kristofom Kolumbom.

Nafta pri Brpu

V okolici Brna so odkrili vrelce nafte, ki jih cenijo na 70.000 normalnih cistern po 100 stofov.

Japonski festival v Los Angelesu

V Los Angelesu gostuje zdaj neka japonska gledališka družina, ki žanje veliko občudovanje zlasti zaradi nastopov svojega ženskega ansambla

Gospod Brana v emigraciji

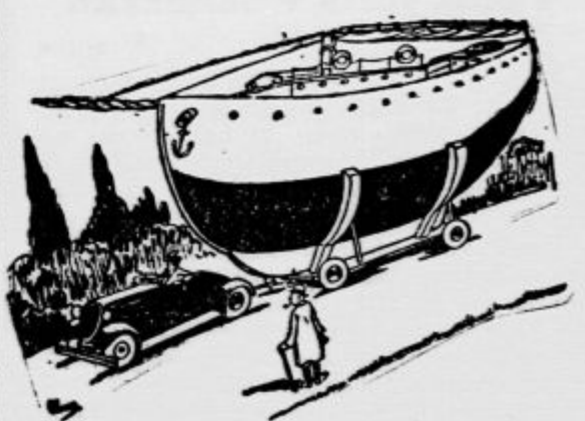
Bivši rumunski princ Nikolaj, ki je bil zaradi svojega morganatičnega zakona izključen iz kraljeve rodbine v Bukarešti, je te dni prispel na Dunaj. Z njim sta se pripeljala tudi njegova žena in hčerka.

Gospod Brana, kakor se piše bivši princ z meščanskim imenom, je prispel na letališče v Aspernu s privatnim letalom, kjer je sedel v avtomobil ter se odpeljal v hotel »Imperial«. Odlet z rumunskega letališča se je izvršil v najstrožjem incognito. Bivšega princa so spremili do letala samo njegovi prijatelji, ki so se prisrčno poslovili od njega. Majhna deklica, oblečena v rumunsko narodno nošo, je izročila soprogi g. Brane šopek cvetja. Takisto v narodno nošo oblečen deček pa je podal bivšemu princu vrečko rumunske zemlje in stekleničko vode iz rumunskih rek. G. Brana se to slovo močno genilo. S solznimi očmi je sedel v letalo ter podal svojim prijateljem skozi okno kabine roko, nakar se je aeroplan dvignil naglo v zrak.

A NEKDOTA

Na dan, ko je postal Metternich knez, ga je vprašal neki služabnik: »Ali bo vaša visokost danes oblekla isto suknjo, ki jo je nosila včeraj vaša eksceleca?«

VSAK DAN ENA

»Kaj pa to pomeni — ali leži tukaj v bližini kakšna velika voda?« (Rico et Raoc)

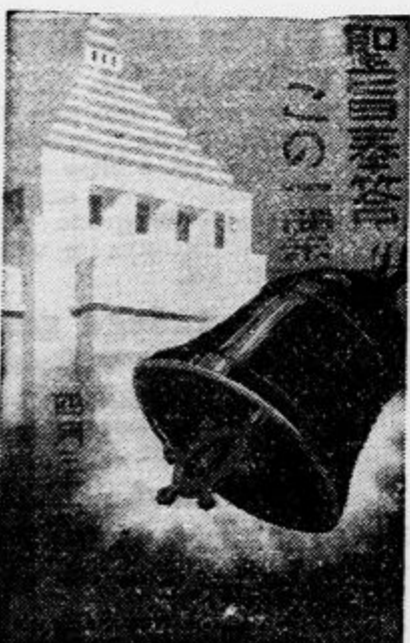
Radenska
prirodna mineralna voda
700 dinarjev
10 dni
maj — junij

stane bivanje

v Radenskem zdravilnem kopališču

Vse vračunano: stanovanje (sobe po lastni izbiri v vsaki vili ali Terapiji), hrana (običajna ali dijetna), zdravniški pregled in od njega predpisane zdravilne kopelji, velika analiza seči, vse takse, postrežba, če je potrebno tudi pregled z Röntgenom. Zahtevajte prospekte!

Zvon naznanja novo dobo

Vsa Japonska je preplavljena z letaki, ki prikazujejo poslopje novega parlamenta v Tokiju, kamor pridejo po prihodnjih volitvah popolnoma novi možje.

Kulturni pregled

Obisk pri dr. Šajkoviću v Helsinkih

Helsinki (Finska). V aprilu Ko sem bil odprl vrata, ki so imela s hodnika medno ploščico z napisom D. J. Šajković, so se mi z vseh strani nasmehljale znane, prijetne, južnjaško živahne barve ploščikih preprog, ki jih vidiš vsepovsod: na hodniku, v veži, po sobah. Toda služkinja, ki mi je odpirala, je govorila samo finski. Tisti hip pa sem že opazil obraz radostno se smehljajočega osivelega gospoda in iz njegovih oči se je prav kakor s »čilimov« naokrog iskril jug. Takoj me je nagovoril po češko in sicer a povsem pravilno češtinu, boljše, kakor jo govorimo sami Čehi:

»Veseli me, da se zopet srečam s Čehom — celo tu, daleč na severu. Jaz sem Masarykov učenec!«

V Jugoslaviji je tako predstavljanje dokaj pogosto in mu človek niti ne pripisuje posebne važnosti; na Finskem, tu »na koncu sveta«, pa zveni nekam čudno in sili človeka, da se z globoko hvaležnostjo pokloni onemu, ki se tako predstavlja. Kajti kjerkoli se že srečamo, četudi na koncu sveta, je »Masarykov učenec« vendarle pomembno geslo.

Toda dr. Ivan Šajković ni samo Masarykov učenec. Je tudi prijatelj Václava Klobáčka, bil je prijatelj pokojnega češkega pisatelja Josefa Holečka, sodelavec in dobri znanec cele generacije češkoslovaških in jugoslovanskih ljudi, ki je opravljala pomembno poslanstvo in polagala temelje temu, iz česar danes vsi živimo. Mimo tega je prof. dr. Šajković eden izmed graditeljev vezi med Jugoslavo in Čehi in Rusi, neumorni politični delavec, plodoviti pisatelj, publicist, žurnalist. Njegovo življenjsko delo velikega pomena je srbski prevod slavne finskega epa »Kalevala«. Trideset let že deluje, a je še vedno mlad in poln energije, dela in načrtov. Prav zadnje mesece je izdal dva zvezka prevodov iz Puškina v srbohrvaščini.

Ta neumorni delavec je za dobro pripravo na svetovno vojno in revolucijo Jugoslovane nov in Čehoslovakov prava zgodovinska osebnost in živa enciklopedija tega obdobja. V temu duhu se je udeleževal kot iniciator in delavec, publicist in pesnik. Koliko pesniškega duha je v njem, pričema njen srbski prevod »Kalevala«, ki so ga finski slavisti označili za najboljši, prav edinstveni prevod te velike in znamenite pesnitve, ki je prevedena v številne kulturne jezike. Z njim je dr. Šajković pokazal,

da je izborni prevajalec finskega jezika. Prav sedaj je prevajal v srbsčino finski narodno himno, čije prevod je posebno težaven, ker je bila prvotno spisana švedski, nato pa prosto prevedena v finski. Po Šajkovićem srbskem prevodu bo prirejen češki in slovaški.

Dr. Ivan S. Šajković, po rodu Srb iz Beograda, je bil prvi beograjski dijak, ki je prišel sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja študirat v Prago. Tu je navezal tesne stike s tovariši iz ostalih južnoslovanskih pokrajin, prevajal Masarykove krajsje politične spise, se zbližal z Masarykom in njegovim krogom in sprijateljil s pisateljem Josefom Holečkom. Izmed mladih političnih mož se je največ družil z Václavom Klobáčkem. Po študijah v Pragi se je vrnil v Beograd. Leta 1903, malo pred tragedijo Obrenovičev, je Šajković spisal govor, ki bi ga imel izreči v dunajskem parlamentu Václav Klobáček. Besedilo govora je Šajković odnesel na Dunaj, vendar ga je mogel Klobáček izročiti šele v Pragi. Tri dni pred umorom Aleksandra Obrenoviča je imel Klobáček govor, ki je hudo razburil Dunaj, ker je opozoril na dunajske spletke v Beogradu in zločinski zaroto Avstrije zoper Srbijo. Zaradi tega govora je nastal v državnem zboru silen hrup, ministrski predsednik se je s šopom knjig vrnil na Klobáček, ni ga pa mogel prisiliti, da bi ne nadaljeval svojih obdolžitev.

Ta govor je torej sestavil eknomni euiplet Šajković, ki je sedel med govornom na galerijah in lahko opazoval, kako reagira nanj avstrijska vlada.

V jeseni 1. 1903. je dopotoval dr. Šajković v Rusijo in je deloval v Petrogradu do konca svetovne vojne, posredujoč najbolj goreče izmed vseh Slovanov etike med Rusijo in ostalimi slovanskimi narodi. V tem času je med drugim preložil v srbsčino starorusko pesnitve »Slovo o polku Igorjeviču«. Izdal je tudi več zbirki svojih pesmi, večidel v srbsčini, a nekatere tudi v ruščini. Naj še omenimo, da se je v Petrogradu seznanil s poznejšim kraljem Aleksandrom I. Urediteljem, ki je takrat študiral na vojaški akademiji; kot dragocen spomin ima še sedaj izza tega časa kraljevo fotografijo z lastnoročnim posvetilom.

V duhu slovanske kulturne vzajemnosti deluje dr. Šajković tudi po vojni, odkar živi v glavnem mestu Finske, v Helsinkih, kjer je častni konzul Jugoslavije. Nanj so po pravici ponosni Jugoslaveni, a tudi Čehoslovaki. J. Hajšman.

ki besedi. Razstavo sta s kratkimi govori otvorila predsednik razstavnega odbora Umlecke besede g. arh. Kotas in pisatelj B. Kreft. Razstavljenih je 58 del. Razstavili so Generalić, Krsto in Zeljko Hegedušić, E. Kovačević, V. Svečnjak, A. Šimek, E. Tomašević, kot gost hrvaških slikarjev sodeluje tudi Peter Dobrović iz Beograda. Otvoritev je posetilo številno občinstvo. Največje zanimanje je za dela K. Hegedušića, kmečkoga slikarja Generalića in Svečnjaka. V častnem odboru razstave so pisatelj in slikar J. Capek, dr. Gavella, prof. Hába, arh. Kotas, B. Kreft, dr. Mandić in V. Rabas.

Sport

Zgodnja otvoritev plavalne sezone

Mažarski trener Hohl pride že to soboto

Čeprav je sedaj še mrz in vreme nič kaj prijazno, je vendar aglina plavalna sekcija SK Ilirije že v polnem zagonu in se že resno pripravlja na novo sezono. Posredilo se ji je dobiti nasprotnika že za zadnje dni maja. V Ljubljano pride prvi gostovat nemško moštvo, in sicer lanski prvak Nemčije v waterpolu »Wasserfreunde 98« iz Hannovra.

SK Ilirija je poklicala svojega lanskega letnega trenerja Hohlja, člana budimpeštanskega Ferencvárosa, da bi zopet prevzel treniranje njene ekipe. Hohl, ki je bil čez zimo zaposlen kot član madžarske reprezentance in trener srednješolske mladine, se je z veseljem odzval vabilu in bo v soboto 1. maja že prišel v Ljubljano in prevzel treniranje naših plavalcev.

V zimskem kopališču bo priredila Ilirija pod vodstvom trenerja Hohlja tečaj za srednješolce in tako omogočila čim večjemu številu mladine pravilno gojiti ta lepi sport. Prijave za ta tečaj se sprejemajo pri blagajni zimskega kopališča SK Ilirije.

V nekaj vrstah

Nogometni Zagreb je ves omamljen od nedeljske zmage Gradjanskega v Beogradu. »Purgerske« pisarna je vsa zatrpana s čestitkami vseh vrst iz domovine in tujine in števila družina Gradjanskega sama ne ve, kako bi se dala duška veselju nad tem, da je naslov državnega prvaka slednjim priromal v Zagreb. Zanimivo je, da se v zvezi s to zmago zagrebški sportisti tisk že zavzema za to, naj bi dne 9. maja proti Mažarski enostavno igrala komplet na enajstotiska Gradjanskega in naj bi se opustili vsi nepotrební treninzi v Beogradu, ker samo stanejo denar in utrjuje igralce, ne prinašajo pa nobene koristi. Tako se rado govori — posebno v Zagrebu — kadar mu kar čez noč zraste greben po dolgih mesecih strahu in trepetu, kdo bo prvak v našem nogometu.

Ligaške tekme so bile po sklepu JNS odgojene do 30. maja. Kljub temu sta se med klubi do sedaj dogovorila za tekmo pred tem terminom Concordia in Jugoslavija, ki bosta igrala že 17. maja v Zagrebu. Gradjanski, ki seveda zdaj precej zviška gleda na ostalo ligaško stroščad, pa je pozval Hajduka, naj pride kar to nedeljo v Zagreb, da bo čimprej obračunal z njim še za ostali dve točki. Kakor se sliši, pa Hajdukovci nečisto nič slišati o tem.

Kakor smo že poročali, se je v nedeljo 17. t. m. vršila v Bukarešti prva nogometna tekma držav Male antante za dr. Benešov pokal med Češkoslovaško in Rumunijo, ki se je proti pričakovanju končala neodločeno 1:1. Rumuni so bili z uspehom svojega moštva silno zadovoljni in so na samih nagradah vsem sodelujočim izplačali okoli 150.000 lejev. Naslednje tekme v tej konkurenci se bodo vršile 5. oktobra t. l. med Jugoslavijo in Češkoslovaško v Pragi, 10. maja 1938 med Jugoslavijo in Rumunijo v Bukarešti, 22. avgusta 1938 med Jugoslavijo in Češkoslovaško v Beogradu, 6. septembra 1938 med Jugoslavijo in Rumunijo v Beogradu in 28. oktobra 1938 med Češkoslovaško in Rumunijo v Pragi.

JZSS — Zbor snuškich učiteljev. Oporzarmajo vse člane in odbornike, da bo drevi ob 20.30 redna seja in sestanek v savezni ob 15.00. Zaradi važnosti prosimo, da se udeležijo točno in polnoštevilno. Načelnik. ZSK Hermes (nog. sekcija). Danes ob 17.30 strogo obvezen trening na dva gola med I. moštvo in rezervi. Po treningu ob 20. seja sekcije pri blagajniku.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

— Violinski in orkestralni koncert v Kranju. V nedeljo 2. majnika ob pol 21. bo v veliki dvorani Narodnega doma koncert, ki ga priredi ljubljanska Glasbena Matica s sodelovanjem francoskega violinista Roberta Soetensa in godalnega orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice. Pri klavirju sodeluje francoska pianistka gđ. Suzana Roche, dirigent pa je skladatelj L. M. Škerjanc.

Iz Novega mesta

— Koncert slovenskih koroskih narodnih pesmi v soboto 1. maja ob pol 9. uri zvečer v dvorani nove mestne šole obeta postati za Novo mesto kulturni dogodek prvega reda. Ta dan obiščejo Novo mesto pevci z Brnce pri Beljaku, 25 po številu; vodi jih mladi zborovodja g. Hanzej Kropivnik. I. zbor iz zborovodja slovita kot najboljša na Koroskem. Brnčani pojejo koroske pesmi naravno in neprisiljeno, po domače, ter dosežejo s tem nedosegljivo popolnost v podajanju. Kot prava narodna umetnina sega njihova pesem v dušo in v arce, ko opeva milino svoje domačije, ko poje o bistri Zilji ali o ljubljenskem dekletu, ko ponosno slavi delo žuljavih kmečkih rok: Jaz sem en boren paver, še tavšam nak z Vami! V soboto se bo odprla pred nami bogata zakladnica slovenske kulture s Korotana. Napolnimo

SMRT PLESÁVOSTI! "MORANA" PRAVO ČUDO!

"MORANA" JE USAVRŠENA: ODPRAVI, PRIHVAJ, EKCEM, JACI IN HRANI LASIŠE. TAKOJ USTAVI IZPADANJE LAS. LASJE PORASTEJO TUDI NA PLESASTOM MESTU. CENA STAKLENICE DO POVZETJU DIN 40.- POŠTNA DIN 7.-

MODERNA KOZMETIKA - SP. LIT -

"MORANA" DIPLOMIRANA V LONDONU: OF GRANDPRIX IN ZLATO KOLAJNO

Radio

Četrtek, 29. aprila

Iz Gornje Radgone
gr — Vlom v Apaški kotlji. 23. t. m. po noči je neznan vlomilec tolpa vlomila v trgovske lokale Katarine Holzapflove v Zepoveh v Apaški kotlini. Zločinci so se poslužili ponarejenih ključev, s katerimi so sicer eno izločno okno odprli, drugo izločno na okno pa so odprli s silo ter ga poškodovali. Iz obeh izločnih oken so pobrali vso razstavljeno robo in ker so iz trgovine odnesli le nekaj manufakturne robe, se da sklepati, da so bili vlomilec moteni, kar je prav lahko mogoče, ker leži trgovina Katarine Holzapflove tik banovske ceste iz Gornje Radgone v Gornji Čmurek. Iz obeh izločnih oken so pobrali vso razstavljeno galanterijsko in drugo robo in več zavojev manufakturnega blaga. Izginili so brez sledu. Gotovo je to ista vlomilec družba ki je že 11. aprila vlomila v neko trgovino v Slo. govor.

gr — Deputacija v Beograd. Združena občina Gornja Radgona je v ponedeljek 26. t. m. poslala v Beograd deputacijo dveh članov uprave s spomenicami zaradi zgraditve postajnega poslopja. Kakor je dnevno časopisje že poročalo, je gradnja novega postajnega poslopja za to leto že zagotovljena, zato je deputacija že kasna in odveč.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

TREBNJE NA DOLENJSKEM. V nedeljo nas obiščejo koroski pevci. Prvi prihaja koroski pevski zbor na Dolenjsko. Z opoldanskim vlakom prispe iz Novega mesta 25 pevcev slovenskega pevskega društva »Dobrača« z Brnce pri Beljaku; vodi jih mladi zborovodja g. Hanzej Kropivnik, ki je znal ustvariti iz svojih pevcev najboljšo pevsko družino na Koroskem. Koncert obeta postati silnaja manifestacija slovenske kulturne skupnosti. Skrbimo, da bo dvorana Prosvetnega doma polna! Prodaja vstopnic v zadrugi in pri g. Čufarju.

SOKOL

Sokolsko društvo Litija bo priredilo jutri 30. t. m. ob 20. v svojem domu predavanje »Po Bolgariji in Jugoslaviji«. Bolgarski pakt s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Veloslav.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.
Četrtek, 29. aprila. Premierski abonma. Petek, 30. aprila. Med štiri stensami. B. Predstava »Rivalac«. Glavne vloge igrajo gg. Levár, Sancin in Severjeva, sodeluje ves moški ansambel drame. Zgodba o dveh rivalih, zunanje nekoliko rebatih tovariših, ki tekmujejo za deklo, se dogaja za časa svetovne vojne v Flandriji. Odigrava se na treh različnih prizoriščih: v skladišču prirejenem za vojaško pisarno, v kleti stare francoske graščine in v krmni.

OPERA

Začetek ob 20. uri.
Četrtek, 29. aprila: Plamen. Red Četrtek. Petek, 30. aprila: Zaprio. Sobota, 1. maja: Lojzka. Opera. Premiera. Proslava 25 letnice gledališkega udeleževanja gosp. Lojzke Drenovec.

Nedelja, 2. 5. ob 11. Otrok in ples. Izven. Priredi plesalka Katja Delakova z njenimi gojenkami. Cene od 30 Din navzdol. Ob 15. Vesela vdova. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. La Boheme. Izven. Debut gđne. Ksenije Vidalove. Cene od 30 Din navzdol.

Elektro operetno premiera bomo imeli 1. maja. V Jankovičevi »Lojzki« bo proslavil naš dramski član g. Lojze Drenovec 25 letni jubilej. Občinstvo bo imelo na ta način priliko videti simpatičnega igralca zopet v opereti, v kateri je žel svojčas velike uspehe. Glavno vlogo Lojzke po pela ga. Marica Brumen Lubejeva, poleg nje nastopijo še Japljive, Gnušova, Skelctova in Škrjančeva ter gg. Gorski, Peček, Zupan in seveda predvsem naš jubilar g. Drenovec.

Otroška plesna skupina Katje Delakove nastopi v nedeljo ob pol 11. dopoldne v opernem gledališču z izbranim peštem sporedom. V prvem delu pokaže plesalka iz razne možnosti telesa, uvod v ples, reakcijo na besedo, na zvok golega, na ritmični udarec na les in reakcijo na glasbo. V drugem delu bomo videli oblike iz pravilice, tako »Glasnik«, »Tri vesele čarovnice« »Vilinsko dele se z vetrom igra« »Zgodbo o zlobnem čarovniku in modrem palčku«, »Podganarja« in kot zaključno točko »Veselje pa mora biti«. Sodeluje 22 otrok od 3 do 14 let. Cene od 30 Din navzdol.

Debut sopranistke gđne. Ksenije Vidalove v »Bohemici« bo v nedeljo v partiji Mimi. Mlada zelo nadarjena pevka je Slovenka, doma iz Skednja pri Trstu ter je študirala solopetje pri prof. Justu Partijo Rudolfa bo pel g. Gostič.

SENTJAKOBSSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 1. maja: Na Trški gori. Nedelja, 2. 5. Na Trški gori. Četrtek, 6. 5. Na Trški gori. Zadnjič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Četrtek, 29. 4. Dojarska princesa. A. Petek, 30. 4. Zaprio. Sobota, 1. maja: Na ledeni plošči. B.

Radio

Četrtek, 29. aprila

Ljubljana 12: Zvoki z ruskih poljan (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Naša pesem, naša godba (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Koncert Radio orkestra. — 18.40: Slovenska za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Zbavni kotiček. — 20: Koncert suit (Radio orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Saksolon solo (g. Miloš Zicherl).

Beograd 18: Prenos velikonočnih večer. — 19.50: Operna muzika. — 21: Zborovski koncert. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 19.25: Radijska revija. — 20.45: Moravska v Dvofakovi glasbi. — 22.20: Ples. — Varšava 19: Ravneve skladbe. — 19.45: Operna muzika. — 21: Orkestralni koncert. — 22: Ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 13.10: Naslednje koncerta. — 16.10: Lahka glasba s plošč. — 17.05: Koncert ženskega pevkega zbora. — 19.15: Slike z žeganja. — 19.35: Koncert po željah. — 20.55: Recitacija. — 21.20: Veseli nasveti za pomlad. — 22.20: Godba za ples. — Berlin 18: Koncert malega orkestra. — 19.15: Orkeške skladbe. — 20.10: Plesni večer iz Hamburga. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — München 18: Brezčasni tema o ljubezni. — 20.10: Večer nemške umetnosti. — 22.45: Prenos iz Stuttgarta. — Stuttgart 18: Koncert godbe na pihala. — 19: Pester glasbeni program s plošč. — 20.10: Koncert po željah.

Petek, 30. aprila.

Ljubljana, 11: Solska ura: Po Mirenski dolini (reportaža — g. Marjan Tratar). — 12: Uvertura (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Veseli zvoki (radijski orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Zenska ura — Delavska družina (gđna Kristina Halner). — 18.20: Spevi iz francoskih oper (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stane Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Lov v Jugoslaviji (inž. I. Čevič). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Zrebanje in razdelitev nagrad za pravilne rešitve uganak iz velike Pavlihove pratike. — 20.30: Domači zvoki: gg. S. Banovec, V. Janko in A. Stanko. — 21.10: Citre (plošče). — 21.20: Radio orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 19: Zborovski koncert. — 19.50: Nadaljevanje koncerta. — 20.50: Velikonočna zvočna igra. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Pevski koncert. — 21: Godba na pihala. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 19.30: Zborovski petje. — 21: Janačkova glasba. — 22.25: Plošče. — Varšava 20.15: Simfoničen koncert. — 22.45: Ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 14: Strausove skladbe. — 15.30: Pozdravi pomlad. — 17.30: Koncertna ura. — 19.15: Spomladansko slavlje v Wachau. — 19.45: Življene vesele strani. — 21.30: Koncert dunajskih filharmonikov. — 23.05: Ples. — Berlin 18: Orkestralni in pevski koncert. — 19.20: Finske pesmi. — 20.10: Večer pester glasbe. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — München 18: Plošče. — 19.15: Koncert solistov. — 20.10: Zbaven program. — 22.30: Komorne skladbe. — 23: Kakor Berlin.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

27. aprila
Ljubljana 7. 760,2, 6,8, 88, NNE2, 10, dež, 9,9;
Maribor 7. 759,6, 6,0, 90, SW8, 10, dež, 1,0;
Zagreb 7. 760,4, 8,0, 80, NE3, 10, dež, 15,0;
Beograd 7. 759,6, 9,0, 90, W2, 10, dež, 12,0;
Skopje 7. 759,0, 8,0, 90, 0, 5, —, 7,0;
Kumbar 7. 757,4, 11,0, 90, N3, 4, —, —;
Split 7. 758,3, 10,0, 70, ESE3, 7, —, —;
Rab 7. 759,0, 10,0, 50, W2, 6, —, —;
Temperature: Ljubljana 14,8, 6,5; Maribor 14,0, 5,0; Zagreb 16,0, 7,0; Beograd 10,0, 8,0; Skopje 19,0, 5,0; Kumbar —, 11,0; Split 16,0, 9,0; Rab —, 7,0.

28. aprila
Ljubljana 7. 760,8, 5,5, 93, S2, 10, dež, 25,3;
Maribor 7. 761,0, 4,0, 90, NW3, 10, dež, 16,0;
Zagreb 7. 758,7, 8,0, 80, NNE5, 10, dež, 12,0;
Beograd 7. 758,5, 13,0, 60, ESE1, 6, —, —;
Skopje 7. 758,3, 12,0, 80, 0, 4, —, —;
Temperature: Ljubljana 8,2, 5,2; Maribor 9,0, 3,0; Zagreb 14,0, 7,0; Beograd 18,0, 7,0; Sarajevo 19,0, —; Skopje 19,0, 9,0; Split 18,0, —.

Miro R.

vrni se k starišem. Vse Ti je odpuščeno in brez posledic.

"HOHNER"
najpopolnejše harmonike sveta
GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
Zagreb, Nikoličeva ul. 10.

Parketne deske, trstje za strop, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak, katran

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri
JOS. PUH, Ljubljana
Gradaška ulica 22
Telefon št. 25-13

Proti listnim ušem in gosenicam na sadnem dnevju, rožah in okrasnem grmičevju

SHELL BILJOBAN POLETNI
deluje naglo in izredno. niti najmanj ne škodi listju niti ostalim zelenim delom rastline. Obširna navodila in ponudbe zahtevajte od izdelovalca

JUGOSLAVENSKO SHELL D. D. — Zagreb, Gajeva ul. 5

A. POLTZER:

16

Kaminski napušč

Prigode Patricije Holmove

št. 13

Whinstone je prvi prišel v salon, Sunkoma je odprla vrata. V salonu je bila samo Mrs. Croysova.

»Kje je?« je hitro zaklical nadzornik.

Whinstone je odprla vrata v sosednjem obednici.

»Ne vem,« je jokavo odgovorila gospodinja.

Bila je prazna.

»Kam je pa šla?« Morali ste ga videti, Mrs. Croys! Okrogla žena je obupana skomignila z rameni: Gospod Sluice, ki je bil vstopil s Patricijo vred, je dejal:

»Ray bo najbrže v svoji sobi...«

»To ni mogoče, saj ga nismo srečali...«

Ali ima višji nadzornik Duffy prav?

»V sobo je moč priti tudi z drugega hodnika,« je rekel Sluice.

»In to mi poveste šele zdaj?«

Nadzornik je zbirjal iz salona. Ko je stal nazadnje pred sobo št. 5, je slišal izza vrat rahel šum. Ne da bi potrkal, je pritisnil na kljuko. Vrata so bila zaklenjena.

»Oprite!« Je glasno zaklical nadzornik in se uprl v vrata.

Vrata niso odnehal. Whinstone je zagledal malega Sluicea in mu zaklical:

»Ostanite tu pred vrati in ne dajte mu, da bi ušel!«

A v tem je spoznal, da šibki Sluice ni pripraven nasprotnik za krepkega človeka.

»Nate za vsak slučaj moj samokres!« Že v teku je stisnil Sluiceu orožje v roko.

Z dolgimi skoki je zdrvil po stopnicah. Ko je prišel dol, se mu je iztrgala kletvica, kar je bilo pri Whinstonu nekaj redkega. Hišna vrata so bila zaklenjena!

Tisti mah je slišal, kako je zunaj nekdo vtaknil ključ v ključavnico. Whinstone je neblago odrnil vračajočega se stanovanca in planil okrog vogala. Zakaj hiša je bila vogalna, in okno Rayeve sobe je bilo na stransko ulico.

Ko je zagledal begunca k tje bil očitno nepoškodovan prišel do tal, je bil ta že dobršnih tri sto yardov pred njim. Nadzornik Whinstone, drugače izvrsten sportnik, je bil le srednji tekač. Že pred nekaj leti se mu je bila pripetila nezgoda; zlomljena noga je bila sicer zdavnaj zaceljena, a pri teku ga je še vedno bolela.

Razdalja med njim in med beguncem se je večala od trenutka do trenutka; ko je ta zavil v bolj obljubeno ulico, je kmalu izginil Whinstonu izpred oči.

Preganjalec ni mogel drugega kakor vrniti se v penzijo. Tam je našel malega Sluicea še vedno s samokresom v roki na straži.

»Kaj mislite, gospod nadzornik, ali se ni samo zato vrnil, ker je bil v svoji sobi nekaj pozabil?« je vprašal Sluice. »Vrnitev je bila zanj vendarle zelo nevarna stvar!«

»Prepričan sem, da je bilo tako, gospod Sluice!« Možiček je presenečeno pogledal Whinstona, nato pa skromno vprašal:

»In kaj menite, ali je tisto reč, ki je morala biti zanj vsakako zelo važna, tudi res našel?«

»Ne, tega ne verjamem,« je muzej se odvrnil nadzornik, »zakaj tisto, česar je on iskal, je našel še nekdo drug!« In nadzornik je pokazal na svoj žep. V čem obstoji njegova najdba, pa ni hotel povedati.

Preden se je Whinstone poslovil, mu je izročila Patricija sveženj listin. Bile so rodbinske listine, med njimi nekatere v švedskem jeziku, zakaj Patricija ima mati je bila, kakor smo že omenili, Švedinja.

»Te papirje bi rad v miru pregledal, miss Holm, in mislim tudi, da so za zdaj pri meni bolj spravljene...«

Bila sta že pri stanovanjskih vratih, in gospod Sluice, ki je moral odkleniti nadzorniku hišna vrata, je bil odhitel naprej.

»Miss Holm, ali bi mogel te dni kdaj govoriti z vami; marsikaj vam imam povedati...« je rekel

Whinstone s mehkim glasom, prav nič primernim za sootndaryarskega nadzornika. Menda se je tega sam zavedel, ker je takoj za tem nekam uradno dodal: »Potrebujem namreč še raznih podatkov...«

»Razume se, nadzornik Whinstone, da sem vam zmerom na voljo...« je odgovorila Patricija, in tudi nji se je posrečilo, da je izrekla te besede s stvarnim glasom.

*

Sir William, poveljnik redarstva, je bil nezadovoljen. Iznova je poklical Duffyja in Whinstona k sebi.

»Nu, gospoda, ali sta izsledila kaj novega?« ju je pozdravil. Vprašanje je bilo zgolj teoretično, kajti sir William je bil o stanju poizvedb o izgubljenem lordu kar najmataneje poučen.

Duffy in Whinstone sta to vedela in nista odgovorila.

Kakor vesta, nisem privrženec francoske metode,« je poveljnik nadaljeval. »Ker pa ne pridemo z mesta, bomo izjemoma poizkusili rekonstruirati Kingsleyev slučaj. Prosim, višji nadzornik Duffy, beseda je vaša!«

Na prvi pogled tako okorni mož je urno poskočil s svojega stola, s skoraj neslišnimi koraki nagl oprestopil sem ter tja in se nato vnovič spustil na stol. Sir William in nadzornik Whinstone sta poznala to Duffyjevo navado in potrpežljivo čakala, dokler ni višji nadzornik izpregovoril.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Natakarico
s znanjem francoskega jezika, prijetno zunanost, sprejemna za novi pension v Vrnjački banji, Srbija. Ponudbe s sliko poslati na Poslovnico Samsoud, Vrnjačka banja.
10221-1

Frizerko
dobro moč v belizni in vodni odzračitvi, sprejme na lon Ernej, Sušek.
10700-1

Brivca
povzročena, perfektna, zmogljiva, odlična in fino mesto podjetja. Niki, prepiše, sprejme, zahtevke plače poslati na Maroš, Maribor, Gospeška 16.
10706-1

Dekle
pridno in pošteno, štem za goštinjo, staro 30-35 let, vajeno vseh gospodinskih del in kuhinje. Prednost imajo dekleta iz goštin. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Delavna in samostojna.«
10031-1

Hotelska kuharica
perfektna, dobi takoj stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna in poštena.«
10037-1

Službo hišnika
stalno, oziroma portirja, — dobi inteligentnega moža, — star 27 do 40 let. V pošteno prejemnik elektronskih ali mehkih trolon, neženjen. Predpogoji: Poštenost in zanesljivost. Kavcija potrebna. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elektronizacija.«
10038-1

Leica operaterja
spretnega, ki ima prakso, s znanjem nemškega jezika in jedne rumenosti, sprejem. Plača dobra, nastop takoj. Ponudbe na: Foto »ZAZA«, Reb. 10035-1

Službe išče

Vaša beseda 50 ozi. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Potnik
za Slovenijo, s lastnim avtomobilom, vpeljan, išče zaposlitev pri večjih trgovskih, Poudarje na področju Jutra Maribor pod šifro »Prvo vrstni prodajalec.«
10707-2

Iščem potnika

ki bi bil zmožen položiti kavcijo, za prodajo dobrodobera artikla, brez konkurence. Ponudbe pod šifro »Od 3-5.000« na ogl. odd. Jutra.
10083-5

Brivski pomočnik
prvo vrstni bubist, samostojen, dober delavec, soliden, 25 let star, išče dobro stalno mesto. Cenj. ponudbe na Anton Hadeka, Grabovčiči vrh 71, p. Sv. Jurij ob Štavnici pri Radgoni.
10672-2

G. Th. Rotman:

Profesor Bizgec gre na potovanje okoli sveta

89

Pikec je nazadnje dosegel cilj, čeprav ne brez velike nevarnosti. Zgrabil je levi vzvod in ga krepko potegnil nizdol.

Prodaj

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Podpeški kamen
strokovno ocenjen kot prvovrstni, ki se lomi in obdeluje v vseh oblikah in vseh dimenzijah, dobavlja v vsaki množini in lastnega kamnoloma — stavbenik Maurič, Tyrševa 55. Telef. štov. 30-32.
10042-6

Živali

Nemško dogo
pea, knega, odlično omenjena, dobrega varuha, spremljevalca, prodaja Jakšič, Sevnica.
10610-27

Kupim

Opekarsko prešo
rabljeno, kapljino. Ponudbe s navodno tehniškim podatkom, težine in cene na ogl. odd. Jutra pod »Uporabna.«
10036-7

Dragocenosti

Vsakovočno zlato
kupuje na najvišji cenah

ČERNE - juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 1.
12-38

Kapital

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

AL. PLANINŠEK
Ljubljana
Beethovnova ul. 141.
Telefon 35-10.
Izpolnje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov takoj v gotovini najbolje
Informacije daje brezplačno
30-16

Auto, moto

Avto Chevrolet
zaprt, 5 sedežen, v prve vrstnem stanju 6 cilin. derivat, ugodno napredaj. Informacije: Tavačarjeva 2.
87-16

Bančno kom. zavod

Maribor
Aleksandrova ul. 40.
Vam izvrši prodajo ali nakup hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov najbolje na najvišjeje. Samo pišite na »naš« na ogl. odd. Jutra pod »Naš odgovor priloži Dn 8 znanik.«
181-16

Hranilne knjižice

kupite ali prodaste potom moje obljavljene dovoljene pisarne zelo ugodno

Kupim motor
rabljen, dobro ohranjen, na plinski pogon (Sauggas) — 16-20 KS. Kurjava generatorja s ogrelom ali drvmi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Motor 777.«
10093-10

Kolesa

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Kolesa
raznih nemških znamk v največji izbiri napredaj na neverjetno nizkih cenah. — Nova trgovina, Tyrševa 36.
10156-11

Moško in žensko dvokolo

prvo vrstno, jako poceni napredaj. Frankopanska 31.
10032-11

Stroji

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »D. K.«
10093-30

PISALNE

STROJE v elegantnem kovčegu s 80 znaki črk, cirilica ali latinica, cena 1.350 Din.

ŠIVALNE

STROJE s okroglim čolnikom, šivaljo in vezejo naprej in nazaj, cena z glavno navzgor 1.500 Din, kabinet 1.750 Din.

KOLESA

(BICIKLE) s prostim tekom in zavoro, možna ženska in dirkalna, kompletna 750 Din.

RADIO

APARATE, »Nordmark« na vse valovne dolžine, cena 2.500 Din.

Vse blago je porekla znamenitih nemških trgovin, kupljeno v veliki količini in plačano (s klirringom) v zameno za naše jugoslovanske prideleke, zato je tako poceni. Možno tudi na obroke. Višino mesečnih odplačilnih obrov odredi kupec sam po svojih materialnih razmerah. — Zelo blago, ki Vas zanima. Sprejemno zastopnike

»MERKUR — ZAVOD«
Beograd, Pašićeva 2., poš. pretinac 800; telefon 28-021.

Hranilne knjižice

Združbene zveze in Za družine gospodarske banke kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra Maribor pod »Denar.«
10538-16

Družabnika

iščem za leso trgovino in parno žago. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Denar.«
10079-16

Vloge

hrške Slavenske banke kajpamo: Zadruga ZAZIP, Zadruga, Gajeva 7.
0402-16

Obri

Gumbi - plise
ostel, star prednja, monogram, hitro izvrši Matek & Mikš, Ljubljana, poleg botela Struška.
85-30

Zobozdravniško ordinacijo

kompletno in fakalno, — prodaja dr. Wolff, Sevnica ob Savi.
10081-30

TEČAJI

vpletanju in kvačkanju za začetenice in pletenju zvezd in prtov za izvežbane prično v torek, dne 4. maja t. l. Pojasnila v upravi »Praktične gospodinjice, Ljubljana, Nebočnik, tel. 38-75, dnevno od 17. — 18. ure.

Dvostanovanjska hiša

z gospodarskim poslojem, vodovodom, električno razsvetljavo, 2.000 kv. m zemlje, na prometnem kraju, poleg državne ceste, napredaj. Ponudbe na področju Jutra v Novem mestu pod »Redka prilika.«
10063-30

Stanovanje

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Dvosob. stanovanje
leto, oddam takoj odzanim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10068-31

Dvoje stanovanj

oddam: triobno in dvosobno, komfortno, s kopalnico, za mesec junij v Fugnerjevi ulici 13. Pojasnila v mesalnici Tyrševa 31.
10077-31

Enosob. stanovanje

s kabineto, oddam 1. maja. Ogled 9.—12. dopol. in od 3.—6. popoldne. Tavačarjeva ulica 3/II., levo.
10069-21

Stanovanja

Beseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

3—4 sobno stanovanje
prostorno, solatno, štem za avgust. Ponudbe s navodno cen na Aloisa Osmann 4. s. z. Ljubljana pod »Točen plačnik.«
10030-31a

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrova« mali oglašnik

Presenetljiva odkritja

raziskav v raznih državah

O PUDRU ZA LICE

Poročilo komisije znamenitih zdravnikov

Stirje slavnih zdravnikov so baš končali svoja znanstvena raziskavanja v pogledu učinka pudra na kožo. Poizkusi so bili izvršeni pri 467 ženah raznih let starosti. Ugotovljeno je, da vsebujejo nekatere vrste pudra trda zrna, ki dražijo in razširjajo kožne žnojnice ter povzročajo izpuščaje in razjede. Izkazalo pa se je tudi, da puder Tokalon nima takih trdih zrn. On je čudovito fin in prijeten, ker je »zrakom prevrten«, razprostre se gladko in enakomerno, pokriva jo kožo s tankim nevidnim ogrinjalom lepote. Puder Tokalon je po patentiranem načinu kombiniran s smetanovo peno. Zaradi tega se obdrži na licu osem ur. Niti veter, niti potenje ne morejo pokvariti prekrasne mat polti, ki jo daje ta puder. Zate-

čite se še danes k pudru Tokalon, znanstveno preizkušenemu in sigurnemu pudru za lice.

Razno

Sobo
z vzhodno s stopnje, oddam solatno, stalno gospodu. Streliška ul. 32.
10703-33

Lepo sobo
z vso opremo, oddam eni event. dvema osebama. Zrinjskega 7/II., nasproti stopnje.
10710-33

Dve gospodini
sprejemam tukaj na stanovanju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10069-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Solnčno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096-33

Lepo sobo
oddam takoj stalno gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10093-33

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, oddam 1. maja v Gradcu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10094-33

Solnčno sobo
oddam solatno osebno, leto-mala soba za maj. — židovska ul. 3/II.
10069-33

Opremljeno sobo
solatno, mansardno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
10090-33

Opremljeno sobo
zelo čisto, parket, kopalnica, poseben vhod, oddam. Bičevje št. 19. Kriman.
10096